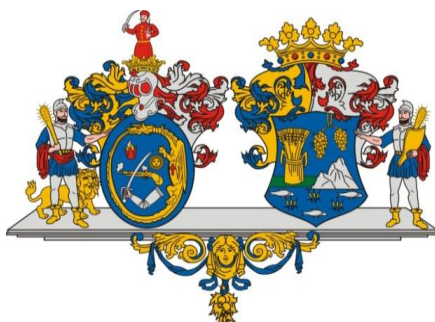

Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2014-2020

Cím	Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja
Verzió	1.0.
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	[határozat száma és megnevezése] [határozat megjelenésének dátuma]
Területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős minisztériumi jóváhagyás száma és dátuma	[dokumentum hivatkozási száma, dátuma]
IH jóváhagyó határozat száma és dátuma:	[határozat száma és megnevezése] [határozat megjelenésének dátuma]
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
Érintett földrajzi terület:	Hajdú-Bihar megye
ITP felelős szervezet:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	[kapcsolattartó neve, beosztása] [email, telefon]
ITP felelős szervezet címe:	[cím]

Debrecen, 2014. október 20.

Tartalom

1. Az Integrált területi program (ITP) készítésének célja, tervezésének körülményei.....	4
1.1. A TOP decentralizált logikájának bemutatása	4
1.2. Az ITP tartalmát megalapozó előzmény dokumentumok	5
1.3. Az ITP tervezési körülmények bemutatása	6
2. Az integrált területi program (ITP) stratégiája és beavatkozási logikája	7
2.1. ITP beavatkozási logikája és struktúrája.....	7
2.1.1. Gazdaságfejlesztési projektsomagok.....	8
2.1.2. Településfejlesztési projektsomagok.....	8
2.1.3. Ágazati projektsomagok.....	9
2.2. Az integrált területi program viszonya az uniós, nemzeti és megyei fejlesztési dokumentumokhoz.....	9
2.2.1. Illeszkedés és hozzájárulás a megyei területfejlesztési koncepcióhoz, programhoz és célkitűzésekhez.....	9
2.2.2. Illeszkedés és hozzájárulás a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban rögzített uniós és nemzeti célkitűzésekhez	11
2.3. Területi célokhoz és térségi fejlesztési szükségletekhez való hozzájárulás	12
2.4. Az ITP külső kapcsolatrendszere.....	15
2.4.1. Az ITP kapcsolata Debrecen MJV ITP projektjeivel	15
2.4.2. Az ITP kapcsolata az ágazati operatív programok forrásaira tervezett megyei fejlesztésekkel ..	16
2.4.3. Az ITP kapcsolata a határon átnyúló megyei fejlesztésekkel	19
3. ITP projektsomagok leírása.....	20
3.1. Hajdúsági önfenntartó gazdaságfejlesztési projektsomag.....	20
3.2. Dél-Nyírségi önfenntartó gazdaságfejlesztési projektsomag	22
3.3. Bihar - Sárréti önfenntartó gazdaságfejlesztési projektsomag	24
3.4. Hajdú-Bihar megyei vállalkozás-fejlesztési és befektetés- és beruházás-ösztönzési projektsomag	26
3.5. Versenyképes turisztika - Hajdú-Bihar megye turizmusfejlesztés projektsomag	28
3.6. Balmazújvárosi járás településfejlesztési projektsomag	30
3.7. Berettyóújfalui járás településfejlesztési projektsomag	33
3.8. Debreceni járás településfejlesztési projektsomag	36
3.9. Derecskei járás településfejlesztési projektsomag	39
3.10. Hajdúböszörményi járás településfejlesztési projektsomag	42
3.11. Hajdúhadházi járás településfejlesztési projektsomag	45
3.12. Hajdúnánási járás településfejlesztési projektsomag	48
3.13. Hajdúszoboszlói járás településfejlesztési projektsomag	51
3.14. Nyíradonyi járás településfejlesztési projektsomag	54
3.15. Püspökladányi járás településfejlesztési projektsomag	57
4. A horizontális elvek érvényesülése az ITP fejlesztéseiben	60
4.1. Partnerségi tervezés	60
4.2. Esélyegyenlőség.....	60
4.3. Klímaváltozás hatásainak csökkentése és az alkalmazkodás	60
4.4. Bűnmegelőzés	61
4.5. Családbarát fejlesztések (demográfia)	61
4.6. Fenntarthatóság	61
4.6.1. Pénzügyi fenntarthatóság	62
4.6.2. Környezeti fenntarthatóság	62
4.6.3. Társadalmi fenntarthatóság	63

5. Kockázatelemzés	64
6. Az ITP végrehajtásának módja	68
6.1. A kapacitások bemutatása	68
6.2. A működés rendje	68
7. MELLÉKLETEK	69

Táblázatok és ábrák jegyzéke	
megnevezés	oldal
1. sz. táblázat: A várostérségek és a megyei jogú városok térségeinek fejlesztését támogató források indikatív, járások szerinti megoszlása Hajdú-Bihar megyében	5
1. sz. ábra: Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programjának tervezési logikája	8
2. sz. táblázat: A projektsomagok kapcsolata a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokkal és prioritásokkal	10
3. sz. táblázat: A Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagok illeszkedése a TOP prioritásaihoz és céljaihoz	11
4. sz. táblázat: A Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagok illeszkedése a területi célokhoz	12
5. sz. táblázat: A projektsomagok kapcsolata a Hajdú-Bihar megyei fejlesztési szükségletekkel	13-14
6. sz. táblázat: Kockázatelemzés	65-67

1. AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (ITP) KÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, TERVEZÉSÉNEK KÖRÜLMÉNYEI

1.1. A TOP DECENTRALIZÁLT LOGIKÁJÁNAK BEMUTATÁSA

A magyar Kormány a 2014-2020 között az önkormányzatok fejlesztéseire a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében különített el forrást az Európai Unió Strukturális Alapjai terhére, melynek kereteit a Partnerségi Megállapodás jelenti. Az OP forráselosztása a Partnerségi Megállapodással, az uniós jogszabályok adta kööttségekkel (1301/2013/EU és 1304/2013/EU rendelete tematikus koncentrációs elvárásai), valamint a hazai és nemzetközi stratégiákkal összhangban történt.

A TOP küldetése, hogy valamennyi megye és település esetében erősítse azokat a fejlődési elemeket, amelyekkel **potenciáljuk, erőforrásaik kibontakoztathatók**. A TOP a Kormány kiemelt gazdaságfejlesztési, növekedési és foglalkoztatási céljaira tekintettel, valamint az Európa 2020 stratégiához való illeszkedés, az ágazati fejlesztésekkel való lehatárolás és szinergia biztosítása érdekében, az Európai Bizottsági 11 tematikus célhoz való kapcsolódás, a költségvetési és tematikus determinációkhoz való igazodás alapján, a Partnerségi Megállapodásban foglaltakkal összhangban az alábbi **kiemelt fejlesztési célokat** határozta meg:

- I. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása
- II. Vállalkozásbarát város/településfejlesztés; az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges feltételek biztosítása

Fontos kiemelni, hogy a térségi fejlesztési problémák és lehetőségek kezelése nem egyedül a TOP keretében tud megvalósulni. E feladatok egyéb forrásokat, pl. ágazati forrásokat és koordinációt igényelnek, ezért egyes ágazati operatív programok is hozzájárulnak a problémák kezeléséhez.

A korábbi fejlesztéspolitikai tapasztalatok szerint szükség van egy olyan területi beavatkozási logikára, amely lehetővé teszi, hogy a különféle területi szintekhez a térségi sajátosságoknak megfelelő, eltérő beavatkozási irányokat rendeljünk. A TOP képviseli ezt a törekvést: képes hatékonyan reagálni az eltérő területi igényekre, és valóban a **térségi igényekre szabott beavatkozásokat valósít meg**.

A TOP által biztosított forrásokra **két területi szinten** lehet tervezni: megyei és megyei jogú városi (MJV) szinten. A TOP beavatkozásai mindkét szinten integrált területi program keretében valósulnak meg, amelyek a két területi szinten – előre meghatározott indikatív forráskerettel tervezhetőek. Jelen integrált területi program nem tartalmazza Debrecen Megyei Jogú Város fejlesztéseit, arra saját hatáskörben tervez a megyei jogú város integrált területi programot, a megyei jogú városok számára allokált keret terhére.

A TOP elsősorban az önkormányzatok fejlesztéseikhez biztosít forrásokat, azaz elsősorban az **önkormányzatok gazdaságfejlesztési és azzal összefüggő város- és településfejlesztési akcióit** támogatja.

A kevésbé fejlett régiókban elhelyezkedő 18 megyében és így a Hajdú-Bihar megyében megvalósuló megyei decentralizált fejlesztések tervezésére rendelkezésre álló területi szintű indikatív forrásallokációt a 1298/2014. (V.5.) Korm. határozat tartalmazza.

A megyei keretre a megyei önkormányzatnak tervezési kompetenciája van: megyei gazdaságfejlesztési részprogramot és a települési önkormányzatok bevonásával településfejlesztési részprogramot állít össze. Emellett tervezéskoordinációs és részben tartalmi összehangolási szerepköre van, többek közt a megyei jogú városok programjai vonatkozásában (utóbbiakra önálló forráskeret áll rendelkezésre, melyre az MJV-k tervezhetnek). A megyénkénti forrásallokáció során a területi kiegyenlítés szempontja érvényesítésre kerül.

A megyei integrált területi program indikatív tervezési forráskerete a hatályos kormányhatározat szerint a következő:

- A megyei **gazdaságfejlesztési** részprogramot a megyei önkormányzatok közvetlen hatáskörükben tervezik a TOP által meghatározott keretek között. E megyei gazdaságfejlesztési részprogram indikatív forráskerete Hajdú-Bihar megye vonatkozásában összesen 33 055,6 mFt, mely két részből áll:
 - o Európai Regionális Fejlesztési Alap: 29 507,6 mFt
 - o Európai Szociális Alap: 3 548,0 mFt
- A **településfejlesztési** részprogramokat a megyei önkormányzatok az érintett települési önkormányzatok bevonásával alakítják ki. E részprogramok indikatív forráskerete Hajdú-Bihar megyére összesen 19 126,4 mFt, mely az alábbi járási allokációt jelenti.

Járás	Allokált forrás (mFt)
Balmazújvárosi	1 829,0
Berettyóújfalui	2 469,6
Debreceni	548,4
Derecskei	2 311,3
Hajdúböszörményi	2 251,9
Hajdúhadházi	1 481,6
Hajdúnánási	1 792,8
Hajdúszoboszlói	2 369,0
Nyíradonyi	1 801,6
Püspökladányi	2 271,2
Összesen	19 126,4

1. sz. táblázat: A várostérségek és a megyei jogú városok térségeinek fejlesztését támogató források indikatív, járások szerinti megoszlása Hajdú-Bihar megyében

1.2. AZ ITP TARTALMÁT MEGALAPOZÓ ELŐZMÉNY DOKUMENTUMOK

A 1428/2013. (VII. 10). sz. kormányrendelet értelmében meghirdetett ÁROP-1.2.11/A-2013 kódszámú pályázatban foglaltakkal összhangban, a megyei tervezési folyamat legfontosabb fejlesztési fázisai az alábbiak, mely munka során elkészült dokumentumok alapozták meg az ITP készítését (összefüggéseiket és egymásra épülésüket az 1. sz. ábra mutatja be):

1. Megyei szintű helyzetfeltáró dokumentumok elkészítése

A stratégia-alkotás előkészítését a megye gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának feltérképezése jelentette. A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés **214/2012. (XI. 30.) MÖK határozatával** fogadta el a megye területfejlesztési koncepciójának helyzetfeltáró munkarészét.

2. Megyei területfejlesztési koncepció elkészítése

A koncepcióban meghatározott célok és fejlesztési irányok kijelölése adja meg az alapot a 2014-2020 közötti európai uniós tervezési és költségvetési időszak operatív programjaihoz kapcsolódó megyei program elkészítéséhez. A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés **386/2013 (XI.29) sz. MÖK határozatával** fogadta el a koncepciót.

3. Megyei területfejlesztési program elkészítése

Az elkészült Területfejlesztési Koncepció alapján megkezdődött a Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Stratégiai Program és Operatív Program kidolgozása, melyet a Hajdú-Bihar megyei Közgyűlés 160/2014 (IX.26) MÖK határozatával fogadott el.

1.3. AZ ITP TERVEZÉSI KÖRÜLMÉNYEK BEMUTATÁSA

A megyei tervezési folyamathoz a megyei közgyűlés a **230/2013. (VI. 27.) MÖK határozatával** döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről, valamint a **231/2013. (VI. 27.) MÖK határozatával** döntött a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósága** között létrejövő együttműködési megállapodás megkötéséről. Ezen megállapodások segítik a megyei önkormányzat területfejlesztési feladatainak ellátását, a szakmai vélemények megjelenítését a tervezés folyamatában.

A megyei közgyűlés a 375/2013. (XI. 7) MÖK határozatával döntött arról, hogy a tervezési és partnerségi folyamatok koordinálására, valamint az elkészült dokumentumok véleményezésére **Megyei Tervezéskoordinációs Munkacsoportot** (továbbiakban: MTM) hoz létre, melynek tagjai:

- a megyei közgyűlés elnöke
- a megyei közgyűlés alelnökei
- megyei közgyűlés jegyzője
- Hajdú-Bihar megyei Közgyűlés Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Bizottság elnöke
- Debrecen Megyei Jogú Város polgármestere által delegált személy.

A megyei közgyűlés 387/2013. (XI. 29.) MÖK határozatával jóváhagyta az MTM tagjait.

A Hajdú-Bihar megyei Közgyűlés Debrecen megyei jogú várossal közösen hozta létre és működteti a **Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórumot**, melynek titkársági feladatait a Megyei Önkormányzati Hivatal látja el. A megyei területfejlesztési konzultációs fórum feladata az előzetes állásfoglalás a megyei közgyűlés területfejlesztést érintő ügyeiben.

A tervezési folyamat szakmai támogatására (az 1.1. pontban bemutatott, az ITP tervezését megalapozó dokumentumok készítése kapcsán) a Partnerségi tervnek megfelelően a fentiekben túl összehívásra kerültek **szakmai munkacsoportok**, melyek a következő területeket ölelték fel: környezet; gazdaságfejlesztés, kutatás-fejlesztés és innováció; turisztika; oktatás - képzés, egészségügy és szociális ügyek; agrár- és vidékfejlesztés, valamint közlekedés. Az ITP tervezése során e szakmai munkacsoportokkal nem történt egyeztetés.

Az ITP készítésének alapját a megye városainak és településeinek kezdeményezései, az általuk megfogalmazott fejlesztési elképzelések, projektek jelentették. A Megyei Önkormányzat kezdeményezésére és aktív támogatásával a megye minden városa és települése hozzájárulhatott a stratégia megalkotásához.

A fentebb bemutatott dokumentumok készítése során folyamatos és aktív kapcsolat alakult ki a megyei önkormányzat és a megyei városi és települési önkormányzatai között. Az önkormányzatok előkészítő munkájuk során rangsorolták projektjeiket, mely rangsor a projektlisták és tartaléklisták kialakításakor követendő irányként figyelembe vételre került.

2. AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (ITP) STRATÉGIÁJA ÉS BEAVATKOZÁSI LOGIKÁJA

2.1. ITP BEAVATKOZÁSI LOGIKÁJA ÉS STRUKTÚRÁJA

Az **Integrált Területi Program** a kormányzat által meghatározott TOP forráskerethez igazodó és abból finanszírozott, területi és tematikus integráltságot prioritásként kezelő, a közösségi tervezés eszközével kialakított, és a horizontális tervezési elveket figyelembe vevő projektcsomagok összessége, ami racionális forrásfelhasználást és multiplikátorhatások érvényesülését teszi lehetővé Hajdú-Bihar megye gazdaságfejlesztési, valamint településfejlesztési tevékenységében a 2014-2020-as időszakban.

Az ITP készítésének célja, hogy a finanszírozási keretek ismeretében Hajdú-Bihar megye gazdaságfejlesztési és településfejlesztési projektcsoмагаiba olyan, az egyes TOP intézkedésekhez rendelt projektek kerüljenek kiválasztásra, amelyek között, területi és / vagy tematikus szempontból is szignifikáns integráltság mutatható ki.

Jelen integrált területi program készítésének tárgykörét képező **megyei tervezési folyamat fő célja volt, hogy a fejlesztési szükségletek alapján kijelölje a Hajdú-Bihar megye számára legfontosabb (TOP és egyéb, pl. ágazati forrásokból finanszírozható) fejlesztéseket** (projektek vagy több projektből álló projektcsomagok). **Jelen megyei integrált területi programoknak alkalmasnak kell lennie ahhoz, hogy a jövőben a területi alapon megvalósuló fejlesztések alapjául szolgáljanak.** Ezért is fontos a megyei területfejlesztési tervdokumentációkban (lásd 1.2. fejezet) foglalt fejlesztési irányok és azok alapján megvalósuló fejlesztések integráltságának, egymásra épülésének biztosítása, melynek logikáját az 1. sz. ábra szemlélteti. **Ennek megfelelően** a területfejlesztési programban kialakított struktúrát alapul véve kell készíteni az integrált területi programot, mely az alábbi szerkezetben készül:

- Gazdaságfejlesztési projektcsomagok (jelen dokumentum 3. fejezete)
- Településfejlesztési projektcsomagok (jelen dokumentum 3. fejezete)

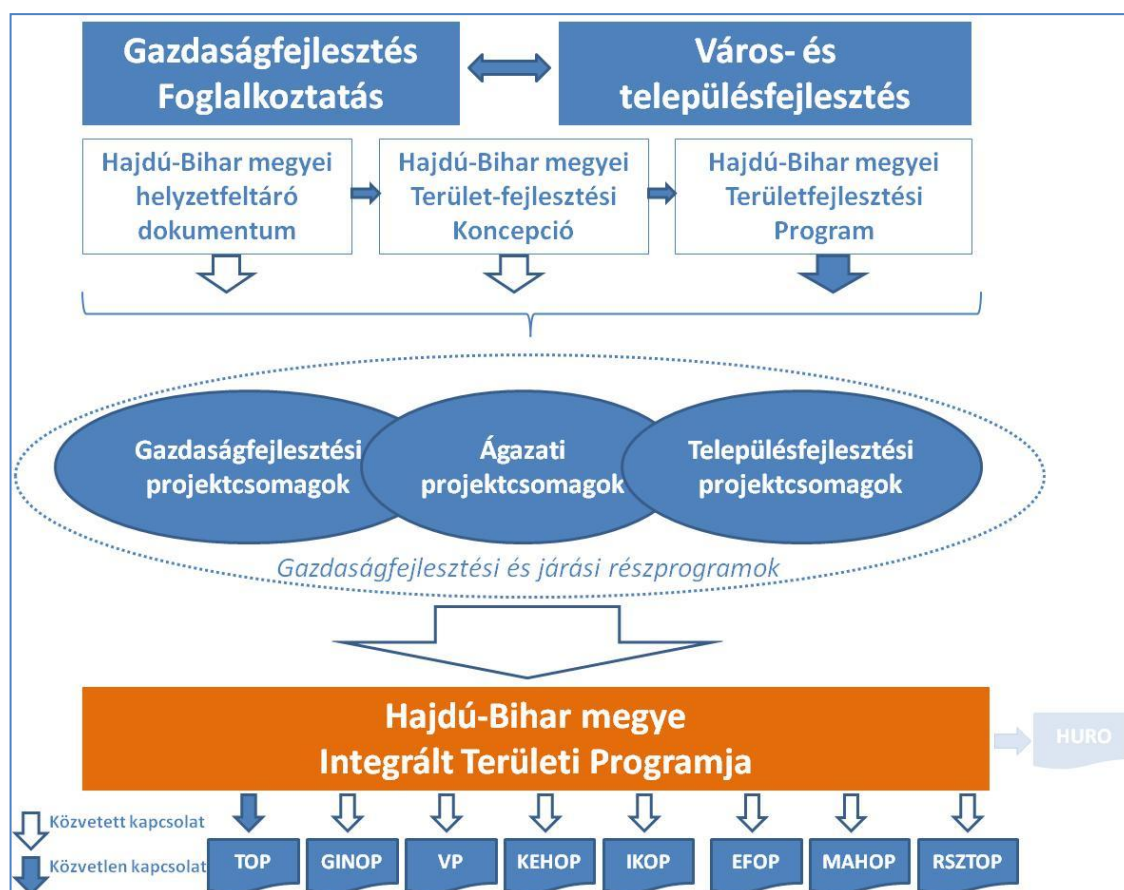
A gazdaságfejlesztési projektcsomagok kialakításának logikája kettős: egyrészt a területi szemléletű integrált fókusz jelenik meg, másrészt tematikus integráltság szerint kerültek önálló projektcsomagban meghatározásra.

A megye integrált szemléletű gazdaságfejlesztési projektcsomagjai egy (esetleg több) vezér projektet tartalmaznak, amely az integráltság és integritás magját jelenti, és közvetlen erre és/vagy kölcsönösen egymásra épül néhány támogató projekt, amelyek a TOP bármely intézkedéséhez kapcsolódnak. A projektek integráltsága az adott projektcsomag több tématerületre kiterjedő jellegében jelenik meg, amelyek együttes, szinergikus gazdasági hatása jelentős.

A gazdaságfejlesztési projektcsomagok integráltsága másfelől területi jellegű a megye településszerkezetéből adódóan. Jellemző néhány gazdaságfejlesztési projektnél, különösen a turisztikai jellegűek esetében, hogy – legalább települési szinten – integráltan kerültek megtervezésre a településfejlesztési projektekkel.

Az ágazati projektcsomagok jelen dokumentum 2. sz. mellékletében kerülnek bemutatásra, tekintettel arra, hogy az ITP készítésének elsődleges célja a TOP-ból, a megyére allokált keretre fókuszáló projektek rendszerbe rendezése. Mindamellettt célja az ITP-nek, hogy feltárja azon összefüggéseket, amelyek a TOP finanszírozni tervezett és az ágazati OP-ból megvalósítani tervezett projektek között állnak fenn.

Az ITP készítésének legfontosabb elve az volt Hajdú-Bihar megyében, hogy a meglévő dokumentumok, elsősorban a területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok és elvek mentén alakuljanak ki a projektek és projektcsomagok. Ezen túlmenően alapelv volt, hogy a gazdaságfejlesztési projektek és projektcsomagok a településfejlesztési projektek megvalósulását segítsék. Ahogy az lentebb bemutatásra kerül, a megyében az integráltság csak egyes esetekben kapcsolható vezérprojekt kijelöléséhez, az integráltság alapját a megyében a területi megközelítés elve jelenti.

1. sz. ábra: Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programjának tervezési logikája

2.1.1. GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROJEKTC SOMAGOK

Hajdú-Bihar megyében a **gazdaságfejlesztési projektcsomagok** az alábbiak:

1. Hajdúsági önfenntartó települési projektcsomag (Balmazújvárosi, Hajdúböszörményi, Hajdúnánási és Hajdúszoboszlói járások)
2. Dél-Nyírségi önfenntartó települési projektcsomag (Derecskei, Nyíradonyi, Hajdúhadházi és Debreceni járások)
3. Bihar-Sárréti önfenntartó települési projektcsomag (Berettyóújfalui és Püspökladányi járás)
4. Hajdú-Bihar megyei vállalkozás-fejlesztési és befektetés-ösztönzési projektcsomag
5. Versenyképes turisztika – Hajdú-Bihar megye turizmusfejlesztési projektcsomag

2.1.2. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTC SOMAGOK

A megye által összeállított területfejlesztési programokon belül a legfontosabb cél az volt, hogy a fejlesztések koncentráltan jelentkezzenek, mely megjelent az ITP szintjén is, reagálva a megye településeinek szükségleteire. A fentebb bemutatott elveknek és a 2.3. fejezetben bemutatott igényeknek megfelelően, szorosan együttműködve a területi szereplőkkel Hajdú-Bihar megyében az alábbi **településfejlesztési projektcsomagok** kerültek kialakításra:

1. Balmazújvárosi járás településfejlesztési projektcsomag
2. Berettyóújfalui járás településfejlesztési projektcsomag
3. Debreceni járás településfejlesztési projektcsomag
4. Derecskei járás településfejlesztési projektcsomag
5. Hajdúböszörményi járás településfejlesztési projektcsomag
6. Hajdúhadházi járás településfejlesztési projektcsomag
7. Hajdúnánási járás településfejlesztési projektcsomag
8. Hajdúszoboszlói járás településfejlesztési projektcsomag
9. Nyíradonyi járás településfejlesztési projektcsomag
10. Püspökladányi járás településfejlesztési projektcsomag

2.1.3. ÁGAZATI PROJEKTC SOMAGOK

Az ágazati projektc somagok részletes bemutatását a 2. sz. melléklet tartalmazza. Hajdú-Bihar megye vonatkozásában a 2014-2020-as időszakra minden ágazati operatív program vonatkozásában ún. ágazati projektc somagok kerültek meghatározásra. Ezen ágazati projektc somagok járási integrált szemlélettel kerültek kialakításra az alábbiak szerint:

- Hajdú-Bihar megye horizontális GINOP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye területi elvű GINOP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye horizontális EFOP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye területi elvű EFOP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye IKOP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye horizontális KEHOP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye horizontális VP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye területi elvű VP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye KÖZOP projektc somag
- Hajdú-Bihar megye MAHOP projektc somag

2.2. AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM VISZONYA AZ UNIÓS, NEMZETI ÉS MEGYEI FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKHOZ

2.2.1. ILLESZKEDÉS ÉS HOZZÁJÁRULÁS A MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓHOZ, PROGRAMHOZ ÉS CÉLKITŰZÉSEKHEZ

Jelen ITP készítéséhez kapcsolódó tervezési folyamat 2. fázisa volt a megyei területfejlesztési koncepció elkészítése (lásd 1. sz. ábra), melyben Hajdú-Bihar megye 2014-2020 közötti fejlesztéseinek céljai kerültek meghatározásra.

Az alábbi táblázat bemutatja egyrésről a gazdaság- és településfejlesztési projektc somagok logikai kapcsolatát a megyei koncepcióban kitűzött és fentebb bemutatott stratégiai célokkal, másrésről a megye gazdaságfejlesztési, illetve településfejlesztési projektc somagjai kulcsprojektjeinek vagy tematikus fókuszának hozzájárulását az ágazati célokhöz. A területi célokhöz való hozzájárulás a 2.3. fejezetben kerül bemutatásra.

2. sz. táblázat: A projektsomagok kapcsolata a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokkal és prioritásokkal

A projektsomagok kapcsolata a stratégiai célokkal	Stratégiai ágazati cél 1 (Á1): Az Alföld értékeire épülő fenntartható környezet	Stratégiai ágazati cél 2 (Á2): Versenyképes gazdaság és egészséges élelmiszer	Stratégiai ágazati cél 3 (Á3): A megye gazdasági szerkezetének megfelelő oktatás, szakképzés	Stratégiai ágazati cél 4 (Á4): Közösségi, szociális és társadalmi fejlesztések a leszakadó társadalmi csoportok esélyegyenlőségének és életminőségének javítására
Az egyes stratégiai célokhoz erősen kapcsolódó prioritások¹	1. Fenntartható környezet 2. A megye agráriumának komplex fejlesztése	2. A megye agráriumának komplex fejlesztése 3. Versenyképes gazdaság 4. Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében 5. Intelligens társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben	3. Versenyképes gazdaság 5. Intelligens társadalom 7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben	6. Egészséges és gondoskodó társadalom 8. Élhető vidék, élhető települések
Gazdaságfejlesztési projektsomagok				
Hajdúsági önfenntartó települési projektsomag	++	++	+	+
Dél-Nyírségi önfenntartó települési projektsomag	+	++	-	+
Bihar-Sárréti önfenntartó települési projektsomag	+	++	+	++
Hajdú-Bihar megyei vállalkozás-fejlesztési és befektetés-ösztönzési projektsomag	+	++	++	-
Versenyképes turisztika – Hajdú-Bihar megye turizmus-fejlesztési projektsomag	+	++	++	+
Településfejlesztési fejlesztési projektsomagok				
Balmazújvárosi járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Berettyóújfalui járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Debreceni járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Derecskei járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Hajdúböszörményi járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Hajdúhadházi járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Hajdúnánási járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Hajdúszoboszlói járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Nyíradonyi járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++
Püspökladányi járás településfejlesztési projektsomag	++	+	+	++

++ erős kapcsolat, + közepes kapcsolat, - gyenge kapcsolat/nincs kapcsolat

¹ A Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Program Stratégiai Programrész 3. fejezetében található, a HBM területfejlesztési stratégiája céljai és prioritásai kapcsolatainak erősségét bemutató táblázatnak megfelelően.

2.2.2. ILLESZKEDÉS ÉS HOZZÁJÁRULÁS A TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAMBAN RÖGZÍTETT UNIÓS ÉS NEMZETI CÉLKITÜZÉSEKHEZ

A TOP stratégiai célja és a hozzájuk kapcsolódó beavatkozási irányok több, az Európa 2020 Stratégia alapján meghatározott uniós tematikus célkitűzés elérését támogatják.

Európa globális kihívásokra adott válaszai között az egyik legfontosabb a területi kohézió erősítése. E tekintetben lényeges az egyes térségek összekapcsolása, a centrum-periféria viszonyrendszerből adódó negatívumok mérséklése, a többközpontú (policentrikus) Európa megvalósítása. Emellett az Európa 2020 stratégiának gazdaságfejlesztési és területi szempontból is kulcselemei a városok, és a városias térségek.

A Hajdú-Bihar megyei ITP illeszkedését a TOP-ban rögzített célokhoz és prioritásokhoz az alábbi táblázat foglalja össze.

TOP prioritások	TOP egyedi célkitűzések	Gazdaságfejlesztési projektsomagok	Településfejlesztési projektsomagok
1. Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében	1.A. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a gazdasági aktivitás növelése érdekében	X	
	1.B Kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérését segítő szolgáltatások bővítése		X
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.A Vállalkozások és lakosság számára vonzó települési környezet kialakítása		X
	2.B A kulturális és természeti örökségre épülő turizmusban rejlő térségi potenciál kiaknázása		X
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.A Környezetbarát közlekedési rendszerek fejlesztése és a fenntartható közösségi mobilitás elősegítése		X
	3.B A települési önkormányzatok energiahatékonyságának fokozása és a megújuló energiaforrások részarányának növelése		X
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.A Önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének fejlesztése		
	4.B A leromlott városi területeken és városi külterületeken élő alacsony státuszú családok, romák életkörülményeinek javítása		X
6. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	6.A A foglalkoztathatóság javítása és a helyben, a helyi és térségi gazdasági szereplők által foglalkoztatottak számának növelése	X	X
	6.B A leromlott városi területeken élő családok, romák életkörülményeinek javítása		X
	6.C Társadalmi aktivitás, társadalmi összetartozás növelése helyi szinten		X

3. sz. táblázat: A Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagok illeszkedése a TOP prioritásaihoz és céljaihoz

Jelen ITP készítésekor a TOP véglegesítése még nem történt meg, amely alapfeltétele annak, hogy Hajdú-Bihar megye TOP célkitűzéseikhez kapcsolódó vállalásai meghatározhatóak legyenek. A megye TOP vállalásai, ennek megfelelően később kerülnek meghatározásra.

2.3. TERÜLETI CÉLOKHOZ ÉS TÉRSÉGI FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEKHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁS

4. sz. táblázat: A Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagok illeszkedése a területi célokhoz

Projektsomagok címe	Stratégiai területi cél 1 (T1): Debrecen, az Életerős város, mint a Kárpát-medence egészség fővárosa	Stratégiai területi cél 2 (T2): Járásközpontok és járási szintű kisvárosok, mint a helyi közösségek együttműködéseinek centrumai	Stratégiai területi cél 3 (T3): Kistelepülések, mint az élhető vidéki közösségek színterei
Gazdaságfejlesztési projektsomagok			
Hajdúsági önfenntartó települési projektsomag	+	++	++
Dél-Nyírségi önfenntartó települési projektsomag	+	++	++
Bihar-Sárréti önfenntartó települési projektsomag	+	++	++
Hajdú-Bihar megyei vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési projektsomag	++	++	+
Versenyképes turisztika – Hajdú-Bihar megye turizmusfejlesztési projektsomag	++	++	+
Településfejlesztési projektsomagok			
Balmazújvárosi járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+
Berettyóújfalui járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+
Debreceni járás településfejlesztési projektsomag	++	++	
Derecskei járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+
Hajdúböszörményi járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+
Hajdúhadházi járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+
Hajdúnánási járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+
Hajdúszoboszlói járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+
Nyíradonyi járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+
Püspökladányi járás településfejlesztési projektsomag	+	++	+

++ erős kapcsolat, + közepes kapcsolat, - gyenge kapcsolat/nincs kapcsolat

A megyei területfejlesztési koncepció helyzetfeltáró fejezetének megállapításai közül a tervezett projektsomagokra vonatkozóan az alábbiak a legrelevánsabbak az ITP készítésének szempontjából.

5. sz. táblázat: A projektsomagok kapcsolata a Hajdú-Bihar megyei fejlesztési szükségletekkel

Projektsomagok	Fejlesztési szükséglet	Hozzájárulás a fejlesztési szükséglethez
Gazdaságfejlesztési projektsomagok		
Hajdúsági önfenntartó települési projektsomag	<p>A foglalkoztatás növelése a legfontosabb horizontális célkitűzés, mely a helyi vállalkozások fejlesztésével és vállalkozások betelepülésével teljesíthető.</p> <p>A helyi gazdaságfejlesztés és a vidékfejlesztés vonatkozásában a gazdasági bázis erősítése szükséges, valamint szükség van a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztésére a beruházások és befektetések növelése, valamint a munkahelyek elérhetőségének javítása érdekében.</p> <p>Az infrastruktúra és a gazdasági környezet fejlesztése is megköveteli a humán kapacitások bővítését, fejlesztését és kiaknázását.</p> <p>Az oktatás, szakoktatás és felsőoktatás minőségi fejlesztése során elsősorban a gazdasági szempontokat kell figyelembe venni, támogatni kell a vállalkozások bevonását a képzésekbe, hatékonyan működő pályaorientációs rendszert kell kiépíteni.</p>	<p>A helyi léptékű gazdaságfejlesztési programok megvalósítását segítik a projektsomagokban tervezett fejlesztések, melyek a gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítását támogatják.</p> <p>A szükségletekre alapozva a projektsomagok az üzleti infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése mellett támogatják a minőségi vállalkozás- és innováció-támogatási szolgáltatások fejlesztését is.</p>
Dél-Nyírségi önfenntartó települési projektsomag		
Bihar-Sárréti önfenntartó települési projektsomag		
Hajdú-Bihar megyei vállalkozás-fejlesztési és befektetés-ösztönzési projektsomag	<p>Hajdú-Bihar megyét országos átlagtól tartósan elmaradó vállalkozási aktivitás, és a külföldi tőkebefektetések aránylag szerény jelenléte jellemzi. Hajdú-Bihar megye országos és (főként) vidéki átlagtól elmaradó iparosodottsága részben örökölt adottságokra, részben pedig arra a körülményre vezethető vissza, hogy a rendszerváltás után megszűnt ipari munkahelyeket kevésbé pótolták az új ipari beruházások. Ez szorosan összefügg a külföldi működő tőke szerényebb jelenlétével: a megye iparának exportorientáltsága ma is elmarad az országos átlagtól.</p>	<p>A projektsomag a fejlesztési igényeket befektetés-ösztönzési szervezet kialakításával, a helyi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó KKV fejlesztéseinek indirekt támogatásával, foglalkoztatási paktumok létrehozásával, valamint vállalkozásokkal és képző intézményekkel együttműködve alternatív gazdaságfejlesztési akciók pilot jellegű támogatásával segíti.</p>
Versenyképes turisztika – Hajdú-Bihar megye turizmusfejlesztési projektsomag	<p>Az összes vendégéjszaka vonatkozásában Hajdúszoboszló a 3. Debrecen a 13. helyen szerepel a 2012. évi statisztikákban. A vendégéjszakák 65%-a Hajdúszoboszlón realizálódott, ami jelzi az egészségturizmus, azon belül is a gyógyturizmus kiemelkedő jelentőségét. A megyében több nemzetközi és helyi jelentőségű gyógyfürdő, hozzájuk kapcsolódó gyógyszálloda üzemel.</p> <p>Említést érdemel a megyében a vallási turizmus erős szerepe a református és a görög katolikus vallásra alapozva és a történelmi hagyományokon alapuló kulturális és örökségturizmus.</p> <p>A megye területét is érinti az UNESCO világörökség listáján szereplő Hortobágyi Nemzeti Park területe, amely nem csak országosan, de nemzetközileg is jelentős természetvédelmi terület, kultúrtáj.</p> <p>A megyéhez kapcsolódik a Tisza-tó, melynek kapcsán eddig kihasználatlan potenciálok vannak a megye turizmusának és a Tisza-tó közös fejlesztésére vonatkozóan.</p> <p>Bár a korábbi időszakban a megye nemzetközi turisztikai attrakciói kapcsán számos beruházás valósult meg, szükséges a nemzetközi és térségi turisztikai potenciállal bíró területek és települések további, összehangolt fejlesztése, az épített és természeti környezet megőrzésével, a modern marketing eszközök tudatos és a megyét lefedő rendszer kiépítésével és használatával. A turisztikai fejlesztésekhez kedvező alapot ad a megye a határmenti fekvése is.</p>	<p>A projektsomag két oldalról járul hozzá a megye turizmusfejlesztését érintő szükségletek kielégítéséhez. Egyrészt a projektsomag keretében tervezett a megyei turizmusfejlesztési koordinációs szervezet létrehozása, mely a megyében megvalósuló turisztikai projektek koordinálást célozza. Ezen túlmenően a projektsomag keretében tervezett egy turisztikai célú foglalkoztatási program kialakítása és a vonatkozó képzések lebonyolítása is.</p>

Projektsomagok	Fejlesztési szükséglet	Hozzájárulás a fejlesztési szükséglethez
Településfejlesztési projektsomagok		
Balmazújvárosi járás településfejlesztési projektsomag	<ol style="list-style-type: none"> Mind a magán, mind a köztulajdonú ingatlanok vonatkozásában hiányosság van az energiahatékonyság területén. Az oktatás (alap- közép- és felsőoktatás, felnőttképzés) minőségi fejlesztéséhez szükséges az intézményekben működő vagy azokat kiszolgáló intézmények fejlesztése. A megyében problémát jelent a települések bel- és külterületén a csapadékvíz kezelése, a termőterületek belvízmentesítése és öntöző rendszerek kiépítése. A kis települések közötti összeköttetés rossz, a közösségi közlekedés-fejlesztésre szorul mind a kistépülések és a kisvárosok, mind a Debrecen érintő elővárosi forgalom vonatkozásában, valamint a határmenti együttműködést is gyengíti a hiányos közúti kapcsolat a határ két oldalán lévő települések között. A megyei úthálózat egyes elemei még hiányoznak vagy fejlesztésre szorulnak. A megyében valódi kerékpárút-hálózat nem alakult ki, tekintettel a már megépült rövid, de egymással nem hálózatszerűen összekapcsolt szakaszokra. Számos helyen jelent komoly baleseti kockázatot a közös pályán való közlekedés. Ezen túl hiányosságok tapasztalhatóak még a belterületi kerékpárút hálózatok vonatkozásában is. Az alapvető kulturális szolgáltatások közül Hajdú-Bihar megyében számos nyilvános könyvtár, közművelődési intézmény és múzeum vagy kiállítóhely, valamint mozi terem létezik, melyek minőségi fejlesztésére van szükség. A közszolgáltatások színvonalának és elérhetőségének alacsony szintje, az ebben fennálló területi különbségek, valamint a Hajdú-Bihar megyére is jellemző számos leromlott, szegregálódó és elnéptelenedő településrész jellemző a megyére. Ennek megfelelően a járási központokban biztosítani kell a járás települései számára a minőségi, elérhető és egyenlő esélyű hozzáférést a közszolgáltatásokhoz és közigazgatáshoz, különös tekintettel az egészségügyi, népegészségügyi és szociális szolgáltatások vonatkozásában. A megye településein található leromlott vagy leszakadással veszélyeztetett városi területek fizikai és társadalmi megújításra szorulnak, hiszen itt hiányoznak vagy hiányosak a gazdasági, kulturális, szociális és közösségi funkciók. A megyében szükséges a foglalkoztatottsági és jövedelmi mutatók szerinti alacsony státuszú családok, illetve a szegregációs folyamatoknak kitett városrészekben élők további elszigetelődésének megakadályozása. A turisztikát érintő fejlesztési szükségletek a Versenyképes Turisztika projektsomag keretében vannak bemutatva. 	<ol style="list-style-type: none"> A projektsomag támogatja a szükséges energiahatékonysági korszerűsítések megvalósítását, lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával önkormányzati ingatlanok vonatkozásában, oktatási és nevelési intézmények esetében egyaránt. A fejlesztések fókuszában központi helyen állnak a belterületi vízrendezést, belvízrendezést célzó projektek. A projektsomagok keretében a még hiányzó települési és alsóbbrendű utak fejlesztése tervezett, melyhez közbiztonságot segítő fejlesztések és a közlekedési létesítmények rekonstrukcióját támogató projektek is tartoznak. A településfejlesztési projektsomagok részeként a bel és külterületi kerékpárút hálózat fejlesztése tervezett. A projektsomagok keretében kulturális és közösség terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója, közösségépítés tervezett. A projektsomagok keretében tervezett az egészségügyi és szociális ellátórendszer, a helyi szinten elérhető szolgáltatások fejlesztése és bővítése (pl. közétkeztetés feltételeinek javítása). Ezen fejlesztések az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozzák. A szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése, valamint a közintézmények fejlesztése kiegészül az intézmények akadálymentesítésével is. Az egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztésére vonatkozóan számos projekt tervezett a megyében, melyek hozzájárulnak a szegregációt megakadályozó szükséglet kielégítéséhez is. A városi és települési környezet komplex megújítása segíti e szükséglet megvalósulását, melynek keretében a leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása és közösségépítés tervezett. A turisztikai fejlesztések jelentős hányadában a települések által üzemeltetett fürdők szerepelnek. A turisztikai fejlesztések közül számos projekt fókuszál a történelmi és kulturális örökség turisztikai hasznosítására, a vallási tematikus utak és kapcsolódó szolgáltatások kialakítására, valamint a Tisza-tóra, elsősorban attrakció fejlesztés vonatkozásában.
Berettyóújfalui járás településfejlesztési projektsomag		
Debreceni járás településfejlesztési projektsomag		
Derecskei járás településfejlesztési projektsomag		
Hajdúböszörményi járás településfejlesztési projektsomag		
Hajdúhadházi járás településfejlesztési projektsomag		
Hajdúnánási járás településfejlesztési projektsomag		
Hajdúszoboszlói járás településfejlesztési projektsomag		
Nyíradonyi járás településfejlesztési projektsomag		
Püspökladányi járás településfejlesztési projektsomag		

2.4. AZ ITP KÜLSŐ KAPCSOLATRENDSZERE

2.4.1. AZ ITP KAPCSOLATA DEBRECEN MJV ITP PROJEKTJEIVEL

Jelen ITP készítésének időpontjában Debrecen MJV projektcsomagjai nem ismertek, az alábbi illeszkedésvizsgálat Debrecen MJV Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott és elfogadott projekthez történt.

A Hajdú-Bihar megyében uniós támogatással, s azon belül is a TOP keretéből megvalósítani kívánt fejlesztések (mely az ITP fókuszában áll) csak kis hányadát jelentik a Hajdú-Bihar megyében és Debrecenben 2014-2020 között megvalósítani kívánt fejlesztéseknek. Az alábbiakban a megye és a megyei jogú város integrált településfejlesztési stratégiájában meghatározott projektjeinek legfontosabb kapcsolódási pontjai kerülnek bemutatásra.

A megyeszékhely településfejlesztési projektjeinek fókusza azonos a megyei ITP településfejlesztési projektcsomagjaival és megvalósulásuk közvetve segíti a megye járásaiban élő lakosság fejlődését, életszínvonalának emelkedését a mindennapokban a kialakult térségi kapcsolatokon keresztül.

Közlekedési fejlesztések

A Debrecenben tervezett útfejlesztések, ezen belül elsősorban a megyeszékhelyen áthaladó főutak fejlesztése csökkenti az érintett irányokból a város felé irányuló forgalmat. E fejlesztések egyértelműen pozitív hatást gyakorolnak nemcsak az agglomerációs övezetben élőkre, elsősorban a Debrecen környéki településekre.

A Debreceni Repülőtér tervezett logisztikai infrastruktúra-fejlesztés hozzájárulhat a debreceni és a Debrecen vonzáskörzetében működő vállalkozások logisztikai igényeinek megoldásához is. A fejlesztések maguk után vonják a beutazó idegenforgalom fellendülését is, mely a megyei ITP projektjeinek keresletét is pozitívan befolyásolhatja.

Az Intermodális Közösségi Közlekedési Központ kialakításának közvetlen pozitív hatása a megye vonatozásában az, hogy a városba érkezők számára (különösen az ingázók számára) teszi könnyebbé az átszállást, és így jelentős mértékben csökkenti az ilyen jellegű kényelmetlenséget, illetve feleslegessé teszi a városon belül a pályaudvarok közötti tömegközlekedést, ezzel kímélve a környezetet is.

Vállalkozásfejlesztés

A Debrecenben tervezett gazdaságfejlesztési programjának hatása nem korlátozódik Debrecenre, hanem a várost övező városokra és településekre is pozitív hatást gyakorol, részben a munkaerő, részben a megyei vállalkozásainál tervezett és a debreceni gazdaságfejlesztéshez (pl. élelmiszeriparhoz) kapcsolódó beruházások vonatkozásában. Ez a hatás azonban kölcsönös, hiszen a megyében tervezett gazdaságfejlesztési projektek is hozzájárulnak a Debrecenben tervezett fejlesztések fenntarthatóságához, például a piacoknak beszállítóivá tudnak válni a megyei fejlesztések során létrejött új élelmiszeripari és agrár kapacitások.

Egyértelműen közös fejlesztési terület a befektetés és beruházás ösztönzés területe, amely mind a megyei, mind a megyei jogú városi projektek között kiemelt helyen szerepel.

Képzés, oktatás, köznevelés és közművelődés fejlesztése

A Debrecenben tervezett fejlesztések egyik fő fókusza a Debreceni Egyetem fejlesztése, mely nemcsak Debrecen, hanem a tágra értelmezett régió felsőoktatási igényeit szolgálja ki, valamint hatása, a nemzetközi szakoknak köszönhetően, országhatárainkon túl is érezhető. Az itt található speciális képzések az egész megyén túlnyúló mutatókat mutatnak pozitív hatást a munkaerőpiacra.

A megyében tervezett képzési programok megvalósítása (elsősorban a magasabb szakképesítést igénylő területeken) szorosan kapcsolódik a Debreceni Egyetemhez, a vállalati igényekre alapozott képzésekhez.

A Debrecenben a középfokú oktatás kapcsán számon fejlesztés tervezett (pl. iskolák, kollégiumok megújítása), mely hatása túlnyúlik a városon, hiszen a megye szerkezetének megfelelően a középiskolás diákok egy jelentős része nem debreceni, hanem a megye más településeiről jár az adott köznevelési intézménybe. Ezen intézmények működését is segítik a tervezett közlekedési fejlesztések, megkönnyítve az ingázást.

A közművelődési hálózat fejlesztése, mint például a Méliusz Juhász Péter könyvtár fejlesztése vagy a Csokonai és Latinovits színházak fejlesztése, nemcsak a debreceni, hanem a megye minden településén élőkre gyakorol pozitív hatást, kapcsolódva a megyében tervezett hasonló témájú kezdeményezésekhez.

Turisztika

A megyében a turisztikai fejlesztések két fő fókuszja a nemzetközi potenciállal rendelkező területek, valamint a helyi jelentőséggel bíró területek fejlesztése. Debrecen az első kategóriába tartozik és mint megyeközpont fontos szerepet tölt be a megye turisztikai potenciáljának megítélésében, de ki kell emelni a turizmust segítő fejlesztések (pl. repülőtér, útfejlesztések) hatását a város nemzetközi turisztikai potenciállal rendelkező településeire is.

A megyében tervezett és Debrecennel közvetlen kapcsolatban lévő fejlesztések a Zsuzsi vonat megújítására, valamint meghosszabbítására vonatkoznak, mely segítené a Debrecen környezetében lévő és helyi turisztikai potenciállal rendelkező területek bekapcsolását a megyeszékhely turisztikai kínálatába, direkt módon hozzájárulva e potenciálok fenntarthatóbbá tételéhez.

Épített és természeti környezet védelme

A Debrecenben tervezett fejlesztések közvetett pozitív hatása a város határain túlnyúló, összefüggő természeti területek kapcsán a megyében is érzékelhető. A Nagyerdő kiemelt kezelése és a természeti területek ökológiai hálózatának kialakítása eredményeként megújul az adott térségek rekreációs kínálata, amely Debrecen és a környező települések lakossága számára új kikapcsolódási lehetőséget teremt.

Szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése

A szociális és egészségügyi ellátórendszer fejlesztése keretében Debrecenben tervezett projektek első sorban az egészségügyet érintő fejlesztések kapcsán kapcsolódnak a megye lakosságához. A Debreceni Egyetem Klinikai Központ megyehatáron túlnyúló ellátási területének köszönhetően nemcsak a megye, hanem Kelet-Magyarország vonatkozásában bírnak jelentős pozitív hatással.

2.4.2. AZ ITP KAPCSOLATA AZ ÁGAZATI OPERATÍV PROGRAMOK FORRÁSAIRA TERVEZETT MEGYEI FEJLESZTÉSEKKEL

Jelen fejezet az ITP 2. sz. mellékletben található Hajdú-Bihar megyei integrált területi programokhoz kapcsolódóan tervezett ágazati fejlesztések c. dokumentumban rögzített ágazati projektcsomagok és Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programjának kapcsolódásait mutatja be. Az ágazati programcsomagok bővebb kifejtése az ITP 2. sz. mellékletében történik.

Hajdú-Bihar megyei ITP projektcsomagjainak kapcsolódása az EFOP ágazati projektcsomagokhoz

A Hajdú-Bihar megye településfejlesztési projektcsomagjaiban szerepelnek a humán infrastruktúrát (egészségügyi és szociális hálózat alapellátásának fejlesztése, valamint azok energetikai célú és családbarát módú fejlesztéseit) érintő beavatkozások, melyekhez az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) forrásaiból megvalósuló Hajdú-Bihar megye horizontális és területi elvű EFOP projektcsomagjai kapcsolódnak.

- A nem alapellátás szintű humán infrastruktúra fejlesztése az EFOP 2. prioritáshoz illeszkedik (Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés érdekében), melyek az egészségügyi, kulturális, szociális, a nevelés-oktatási infrastruktúra fejlesztését célozzák.
- A településfejlesztési projektcsomagok humán infrastruktúra fejlesztéseit egészítik ki az EFOP 2. prioritás (Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében) „2.2 A társadalmi együttműködést szolgáló intézmények és szolgáltatások fejlesztése, bentlakásos intézmények kiváltása, új kapacitások létesítése” című intézkedése segítségével megvalósuló szociális ellátáshoz kapcsolódó bentlakásos időkothona valamint egészségügyi ellátás fejlesztését célzó projektek.

- A településfejlesztési projektsomagokban a nevelési – oktatási intézmények épületeinek energetikai fejlesztései valósulnak meg, komplex beavatkozások az EFOP 4. prioritáshoz illeszkedő (Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében) 4.1 „A köznevelést és a nem formális képzést szolgáló infrastrukturális fejlesztések” című intézkedés segítségével megvalósuló nevelési – oktatási intézmények (általános iskolák) fejlesztését, bővítését, valamint a mindennapos testnevelés infrastrukturális hátterének megteremtését célzó projektek jelentik
- A településfejlesztési programcsomagokban valamint Hajdú-Bihar megye EFOP programcsomagban megvalósuló infrastrukturális fejlesztéseket az EFOP 1. prioritás (Együttműködő társadalom) ESZA típusú beavatkozásai egészítik ki (jellemzően az EFOP 1. prioritás 1.1 „A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése” című intézkedéshez kapcsolódóan)

Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagjainak kapcsolódása az KEHOP ágazati projektsomagokhoz

Hajdú-Bihar megye településfejlesztési projektsomagjaiban szereplő lokális környezeti fejlesztéseket egészítik ki a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (**KEHOP**) három prioritásához kapcsolódóan építkező Hajdú-Bihar megye horizontális és területi elvű KEHOP projektsomagoknak beavatkozásai.

- A projektek jelentős része a KEHOP 1. prioritáshoz illeszkedik (Települési vízellátás, szennyvíz-elvezetés és –tisztítás, szennyvízkezelés fejlesztése), melyek a települési ivóvíz ellátás és szennyvízkezelés fejlesztését célozzák.
- A projektek másik jelentős része a KEHOP 5. prioritáshoz illeszkedik (Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása). Jellemzően a KEHOP 5. prioritás 2. „Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával” című intézkedés segítségével megvalósuló energetikai fejlesztések (közvilágítás korszerűsítése, fenntartható energiahasználat) találhatóak meg.
- A KEHOP 5. prioritásának másik intézkedése, az 1. „Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáramtermelés elősegítése” intézkedés keretében erőművek és hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra létesítése (biomassza, biogáz, geotermikus energia, napenergia, vízenenergia) tervezett.
- A KEHOP 3. prioritás (Hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések) intézkedései közül a 2. „Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszerének fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában” című intézkedéshez kapcsolódó projekteket tartalmaz Hajdú-Bihar megye területi elvű KEHOP programcsomagja.

Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagjainak kapcsolódása a GINOP ágazati projektsomagokhoz

Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programjának gazdaságfejlesztési tématerületei öt programcsomag bontakoznak ki, melyekkel komplementer a Hajdú-Bihar megye horizontális és területi elvű GINOP projektsomagjai.

A „Hajdúsági önfenntartó gazdaságfejlesztési projektsomag”; a „Dél-Nyírségi önfenntartó gazdaságfejlesztési projektsomag” és a „Bihar - Sárréti gazdaságfejlesztési projektsomag” fejlesztéseikhez markáns tématerületként a GINOP 1. prioritásához (KKV) és a GINOP 5. prioritásához (Foglalkoztatás és képzés) illeszkedő; a vállalkozások fejlesztése és növekedésének elősegítését valamint a települési önkormányzatok gazdaságfejlesztési jelentősebb projektjeinek megvalósítását célzó ágazati beavatkozások kapcsolódnak, melyek a versenyképesség megőrzését, javítására irányuló a foglalkoztatás bővülését eredményezik.

A „Hajdú-Bihar megyei vállalkozásfejlesztési és befektetés- és beruházás-ösztönzési projektsomag” szintén a GINOP 1. és GINOP 5. prioritásaiból megvalósuló fejlesztései egészítik ki.

A „Versenyképes turisztika – Hajdú-Bihar megye turizmusfejlesztési projektsomag” keretében megvalósuló fejlesztésekhez a GINOP 6. prioritásához (Turizmus) kapcsolódó projektek, természeti és kulturális örökség hálózatos és/vagy integrált fejlesztéseit kapcsolódnak.

Nemcsak a gazdaságfejlesztési projektsomagok, hanem a településfejlesztési projektsomagok hatékony és célzott megvalósítását is segíti a Hajdú-Bihar megye horizontális GINOP projektsomagjában

megtalálható „Energetikai klaszter létrehozása és fejlesztése” című projekt. A létrehozandó klaszter stratégiai célja a régió energetikai ágazatában jelenlévő szervezetek összefogása, együttműködésük elősegítése, a klasztertagok versenyképességének erősítése, a hazai és a nemzetközi piacon való jelenlétük támogatása, valamint az energetikai ágazat fogyasztóinál az energia-felhasználás hatékonyságának növelése.

Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagjainak kapcsolódása az IKOP ágazati projektsomagjához

Hajdú Bihar megye ITP településfejlesztési projektsomagjaiban megjelenő vonalas infrastruktúra fejlesztésekhez kapcsolódik Hajdú-Bihar megye IKOP projektsomagjában rögzített beavatkozások, melyek az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (**IKOP**) két prioritásához kapcsolódnak.

- Az országos fő- és mellékúthálózat fejlesztését célzó projektek az IKOP 1. prioritáshoz (Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása) kapcsolódnak.
- A vasúti fejlesztések az IKOP 2. prioritásához (Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi elérhetőség javítása) kapcsolódnak.

Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagjainak kapcsolódása az VP ágazati projektsomagokhoz

Hajdú-Bihar megye ITP településfejlesztési projektsomagjaiban szereplő tervezett fejlesztéseihez komplementer módon kapcsolódik a Vidékfejlesztési Program (**VP**) keretéből megvalósítandó alábbi tématerületű projektek:

- A TOP 2. prioritás által támogatott város rehabilitációs településfejlesztési beavatkozások alapvetően városi jogállású települések projektjeinek megvalósítását támogatja. A Vidékfejlesztési Program keretében valósulhatnak meg a vidéki térségek településeinek településfejlesztési beruházásai (például közösségi terek fejlesztése).

Hajdú-Bihar megye gazdaságfejlesztési programcsomagjaiban tervezett fejlesztésekhez komplementer módon kapcsolódik a Vidékfejlesztési Program (**VP**) keretéből megvalósítandó alábbi tématerületű projektek:

- Az önkormányzati üzleti infrastruktúra kialakítása a TOP 1. prioritás forrásaiból valósulhat meg, azonban a feldolgozó tevékenységet is célzó fejlesztések (jellemzően élelmiszer feldolgozás tématerület) a Vidékfejlesztési Program támogatásával valósíthatók meg.

Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagjainak kapcsolódása a MAHOP ágazati projektsomaghoz

A Hajdú-Bihar megye projektsomagjaiban szereplő tervezett fejlesztések kapcsolata a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (**MAHOP**) keretéből megvalósítandó projektek tekintetében az alábbi:

- A TOP 1. prioritás keretében magvalósuló önkormányzati üzleti infrastruktúra (rövid ellátási láncokat segítő logisztikai, raktározási kapacitás kialakítása, helyi termékek értékesítését támogató piacok létrehozása, termék-mentorálási programok) a MAHOP támogatásával magvalósuló fejlesztések eredményeként előállított termékek értékesítéséhez kapcsolódik. [gazdaságfejlesztési kapcsolat]
- A TOP 2. prioritás keretében a 2.1. intézkedés (Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés) a települések általános környezeti állapotának javítását, a család- és klímabarát városi környezet kialakítását célozza, amelyeknek komplementer4 fejlesztései lehetnek a MAHOP forrásaiból magvalósuló (horgász) tavak rehabilitációját, létrehozását eredményező fejlesztések. [településfejlesztési kapcsolat]

Hajdú-Bihar megyei ITP projektsomagjainak kapcsolódása a KÖFOP ágazati projektsomaghoz

A TOP 4. prioritás keretében a 4.3. „A meglévő, önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése, családbarát funkciók kialakítása” című intézkedés keretében az önkormányzati intézmények akadálymentesítése és családbarát funkciók elhelyezése valósul meg. Jellemzően ezen intézkedés keretében alakíthatók át az önkormányzati hivatalok, valamint a kormányablakoknak helyt adó épületek. A szükséges tartalomfejlesztés – az e-közigazgatási fejlesztések – a Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (**KÖFOP**) támogatásával valósulhatnak meg.

2.4.3. AZ ITP KAPCSOLATA A HATÁRON ÁTNYÚLÓ MEGYEI FEJLESZTÉSEKKEL

Az ITP tervezési folyamatával párhuzamosan folyik a Magyar-Román Operatív Program tervezése, melyben a megyei önkormányzat szintén kulcsszerepet játszik. E tevékenységével összhangban 2014. év elején projektgyűjtést tartott az önkormányzat, melynek során egyértelműen látszanak a kapcsolódás fő területei a megyei ITP és az országhatáron átnyúló tervezett megyei fejlesztések között.

Turisztika

- Termálvíz gyógyászati hasznosítása a határ két oldalán
- Nemzetközi turisztikai potenciál kiaknázására turisztikai marketing
- Ifjúsági szálláshely fejlesztése
- Tematikus fejlesztések
 1. Érmelléki és Hajdúsági – Nyírségi borvidék komplex fejlesztése (pl. képzés, marketing, infrastruktúra)
 2. Egyházi turisztikai fejlesztések a vallási és kulturális örökségre építve
 3. Sót kialakítása

Út és kerékpárút hálózat fejlesztése

Számos határon átnyúló út (pl. Szalárd – Paptamási – Kismarja), illetve kerékpárút építése tervezett, mint pl. Biharkeresztes - Nagyvárad, Körösszegapáti és Körösszeg, valamint Vámospércs és Mihályfalva között, melyek kapcsolódnak az ITP-ben tervezett kerékpárút hálózati fejlesztésekhez.

Gazdaságfejlesztés

A megyei ITP-ben tervezett projektekhez nagyban hozzájárulnak a tervezett határmenti gazdaságfejlesztési elképzelések, mint például munkaerő-piaci kölcsönös információcsere vagy termelők és piac közötti együttműködés (infrastruktúra-fejlesztéssel).

Képzés

Képzés témájában a határon átívelő duális képzés tud kapcsolódni a megyei ITP-ben tervezett oktatási intézmények megújításához, mely mindkét oldalon hatékonyan tudja szolgálni a piaci igényekre alapozott szakképzési struktúra kialakítását.

3. ITP PROJEKTC SOMAGOK LEÍRÁSA

Gazdaságfejlesztési projektsomagok

3.1. HAJDÚSÁGI ÖNFENNTARTÓ GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROJEKTC SOMAG

A. Projektsomag sorszáma, megnevezése

Projektsomag sorszáma (azonosítója):	HB GAZD1
Projektsomag megnevezése:	Hajdúsági önfenntartó gazdaságfejlesztési projektsomag

B. Projektsomag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektsomag keretében megvalósítani kívánt projektek célja többért:

1. gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása;
2. helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése a beruházások és befektetések növelésére, a munkahelyek elérhetőségének javítására;
3. helyi szolgáltatások biztosítása a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatás segítésére;
4. kis- és középvállalkozások helyspecifikus támogatása a foglalkoztatás és a vállalkozói aktivitás növelésére.

A projektsomag keretében tervezett projektek mind a 4, a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati célhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2.1. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat TOP eredményindikátorokhoz:

- Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a község adatai nélkül
- A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A támogatott munkahelyi képzéseket sikeresen befejezők száma (programspecifikus indikátor)

B3: Tervezett beavatkozások

- Önkormányzatok által megvalósítani kívánt munkahelyteremtés szolgáló gyártó és termelő kapacitások kiépítése
- Önkormányzati ipari területek közmű és közlekedési infrastruktúra ellátása, energetikai rendszerek kiépítése
- Piac kialakítása
- Logisztikai központ kialakítása
- Pályaorientációs program
- Oktatásfejlesztés
- Tehetséggondozó program
- Kerékpárút fejlesztés
- Fürdőfejlesztés, ökoturisztikai szabadidőközpont kialakítása
- Önkormányzati vállalkozás telephelyfejlesztése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen.

A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza. Egy jelentős függőségi kapcsolat emelkedik ki a projektek közül Hajdúböszörmény esetében: a biomassa erőmű építésétől függ a biomassa erőműhöz kapcsolódó biokertészeti inkubációt és szintén a biomassa erőműhöz kapcsolódó növényi és állati alapanyagokat feldolgozó egységek létesítése.

A projektek alapvetően párhuzamosan futnak, de hasonló jellegűek, hatásaikban egymást erősítik.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Balmazújváros, Egyek, Hortobágy, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Polgár, Tiszagyulaháza, Újtikos, Ebes, Hajdúszoboszló, Hajdúszovát, Nádudvar, Nagyhegyes

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomagban megfogalmazott projektek alapvetően párhuzamosan futnak, de hasonló jellegűek. Elsősorban beruházási elemeket tartalmaznak a fejlesztések, de számos esetben képzési elemek is tervezettek. Jelen dokumentum készítésekor az első két évben indítható projektek listája még nem került véglegesítésre.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza. A projektek túlnyomó rész 2015-2016-os indítással tervezett, mely megfelel annak az elvnek, hogy a tervezés során az ITP projektjei úgy kerüljenek kialakításra, hogy az időszak elején jobban sűrűsödjének a feladatok.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel, elsősorban azon projekteknél, melyek finanszírozását az előző programozási időszakban tervezték.

C. A projektcsomaghöz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghöz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza
- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma

3.2. DÉL-NYÍRSÉGI ÖNFENNTARTÓ GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROJEKTCsomag

A. Projektcsomag sorszáma, megnevezése

Projektcsomag sorszáma (azonosítója):	HB GAZD2
Projektcsomag megnevezése:	Dél-Nyírségi önfenntartó gazdaságfejlesztési projektcsomag

B. Projektcsomag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsomag keretében megvalósítani kívánt projektek célja többbrétű:

1. gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása;
2. helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése a beruházások és befektetések növelésére, a munkahelyek elérhetőségének javítására;
3. helyi szolgáltatások biztosítása a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatás segítésére;
4. kis- és középvállalkozások helyspecifikus támogatása a foglalkoztatás és a vállalkozói aktivitás növelésére.

A projektcsomag keretében tervezett projektek mind a 4, a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati célhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2.1. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat TOP eredményindikátorokhoz:

- Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közszféra adatai nélkül
- A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A támogatott munkahelyi képzéseket sikeresen befejezők száma (programspecifikus indikátor)

B3: Tervezett beavatkozások

- Önkormányzatok által megvalósítani kívánt munkahelyteremtést szolgáló gyártó és termelő kapacitások kiépítése
- Önkormányzati ipari területek, vállalkozói övezetek közmű és közlekedési infrastruktúra ellátása, energetikai rendszerek kiépítése
- Piac kialakítása
- Oktatásfejlesztés, szakképző központ kialakítása
- Kerékpárút fejlesztés
- Fürdőfejlesztés, tájház, ökoturisztikai központ kialakítása
- Zsuzsi vonat vonalának meghosszabbítása

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen.

A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsoportban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsoport belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza. A projektek jellemzően párhuzamosan futnak, de hasonló jellegűek, hatásaikban egymást erősítik.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Derecske, Esztár, Kokad, Konyár, Létavértes, Mikepércs, Monostorpályi, Pocsaj, Sáránd, Nyíradony, Nyírmártonfalva, Újléta, Vámospércs, Bocskai kert, Téglás, Hajdúsámson

B7: A projektcsoport felépítése

A projektcsoportban megfogalmazott projektek alapvetően párhuzamosan futnak, de hasonló jellegűek. Elsősorban beruházási elemeket tartalmaznak a fejlesztések, de számos esetben képzési elemek is tervezettek.

Jelen dokumentum készítésekor az első két évben indítható projektek listája még nem került véglegesítésre.

B8: A projektcsoport ütemezése

A projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza. A projektek túlnyomó rész 2015-2016-os indítással tervezett, mely megfelel annak az elvnek, hogy a tervezés során az ITP projektjei úgy kerüljenek kialakításra, hogy az időszak elején jobban sűrűsödjének a feladatok.

B9: A projektcsoport projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel, elsősorban azon projekteknél, melyek finanszírozását az előző programozási időszakban tervezték.

C. A projektcsoporthoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsoporthoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza
- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma

3.3. BIHAR - SÁRRÉTI ÖNFENNTARTÓ GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB GAZD3
Projektcsonag megnevezése:	Bihar - Sárreai önfennrtő gazdaságfejlesztési projektcsonag

B. Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek célja többrétű:

1. gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása;
2. helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése a beruházások és befektetések növelésére, a munkahelyek elérhetőségének javítására;
3. helyi szolgáltatások biztosítása a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatás segítésére;
4. kis- és középvállalkozások helyspecifikus támogatása a foglalkoztatás és a vállalkozói aktivitás növelésére.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a 4, a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati célhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2.1. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat TOP eredményindikátorokhoz:

- Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül
- A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A támogatott munkahelyi képzéseket sikeresen befejezők száma (programspecifikus indikátor)

B3: Tervezett beavatkozások

- Önkormányzatok által megvalósítani kívánt munkahelyteremtést szolgáló gyártó és termelő kapacitások kiépítése
- Önkormányzati ipari területek, vállalkozói övezetek közmű és közlekedési infrastruktúra ellátása, energetikai rendszerek kiépítése
- Piac kialakítása
- Inkubátorház, logisztikai központ kialakítása
- Oktatásfejlesztés, szakképzés fejlesztése
- Fürdőfejlesztés, szabadidőközpont kialakítása

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsonag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen.

A projektcsonag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsonagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsoport belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza. A projektek jellemzően párhuzamosan futnak, de hasonló jellegűek, hatásaikban egymást erősítik.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Ártánd, Bakonszeg, Bedő, Berekböszörmény, Berettyóújfalu, Biharkeresztes, Bojt, Furta, Gáborján, Hencida, Komádi, Körösszakál, Magyarhomorog, Mezősas, Nagykereki, Szentpéterszeg, Váncsod, Vekerd, Zsáka, Báránd, Bihardancsháza, Biharnagybajom, Földes, Kaba, Nagyrábé, Püspökladány, Sárrétudvari, Tetétlen

B7: A projektcsoport felépítése

A projektcsoportban megfogalmazott projektek alapvetően párhuzamosan futnak, de hasonló jellegűek. Elsősorban beruházási elemeket tartalmaznak a fejlesztések, de számos esetben képzési elemek is tervezettek.

Jelen dokumentum készítésekor az első két évben indítható projektek listája még nem került véglegesítésre.

B8: A projektcsoport ütemezése

A projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza. A projektek túlnyomó rész 2015-2016-os indítással tervezett, mely megfelel annak az elvnek, hogy a tervezés során az ITP projektjei úgy kerüljenek kialakításra, hogy az időszak elején jobban sűrűsödjének a feladatok.

B9: A projektcsoport projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel, elsősorban azon projekteknél, melyek finanszírozását az előző programozási időszakban tervezték.

C. A projektcsoporthoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsoporthoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza
- Munkánélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma

3.4. HAJDÚ-BIHAR MEGYEI VÁLLALKOZÁS-FEJLESZTÉSI ÉS BEFEKTETÉS- ÉS BERUHÁZÁS-ÖSZTÖNZÉSI PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB GAZD4
Projektcsonag megnevezése:	Hajdú-Bihar megyei vállalkozás-fejlesztési és befektetés- és beruházás-ösztönzési projektcsonag

B. Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek célja többért:

1. helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése a beruházások és befektetések növelésére, a munkahelyek elérhetőségének javítására,
2. helyi szolgáltatások biztosítása a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatás segítésére,
3. kis- és középvállalkozások helyspecifikus támogatása a foglalkoztatás és a vállalkozói aktivitás növelésére.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a 4, a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati célhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2.1. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatók.

Kapcsolat TOP eredményindikátorokhoz:

- Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közszféra adatai nélkül
- A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A támogatott munkahelyi képzéseket sikeresen befejezők száma (programspecifikus indikátor)

B3: Tervezett beavatkozások

- befektetés-ösztönzési szervezet kialakítása, fejlesztése
- helyi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódóan KKV fejlesztéseinek indirekt támogatása
- foglalkoztatási paktumok létrehozása vállalkozásokkal és képző intézményekkel együttműködve
- alternatív gazdaságfejlesztési akciók pilot jellegű támogatása

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsonag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak, folyamatosan egyeztetve Debrecen MJV és a megye településeinek önkormányzataival.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekhez. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen.

A projektcsonag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsonagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsoport belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza. A projektek alapvetően párhuzamosan futnak, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik.

A projektek megvalósítása az egész megyében történik, nem kötődik kizárólagosan egyes településekhez.

B7: A projektcsoport felépítése

A projektcsoport keretében tervezett projektek párhuzamosan futnak, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket, pl. képzés, tanácsadás, adatbázisok kialakítása, szervezetfejlesztés, stb.

B8: A projektcsoport ütemezése

A projektcsoport ütemezését a 1.2. sz. melléklet tartalmazza. E szerint a projektek 2015-2020 között fognak megvalósulni, egymással párhuzamosan.

B9: A projektcsoport projektjeinek előkészítettsége

A projektek mindegyike projektötlet fázisában van.

C. A projektcsoporthoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsoporthoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza
- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma

3.5. VERSENYKÉPES TURISZTIKA - HAJDÚ-BIHAR MEGYE TURIZMUSFEJLESZTÉS PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB GAZD5
Projektcsonag megnevezése:	Versenyképes turisztika - Hajdú-Bihar megye turizmusfejlesztés projektcsonag

B. Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek legfőbb célja a turisztikai vállalkozások versenyképességének javítása.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a 4, a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati célhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2.1. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat TOP eredményindikátorokhoz:

- Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a község adatai nélkül
- A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (közös indikátor)
- A támogatott munkahelyi képzéseket sikeresen befejezők száma (programspecifikus indikátor)

B3: Tervezett beavatkozások

- turizmusfejlesztési koordinációs szervezet létrehozása
- turisztikai célú foglalkoztatási program kialakítása és a képzések lebonyolítása

B4: A fejlesztések megalapozottsága

Bár a korábbi időszakban a megye nemzetközi turisztikai attrakciói kapcsán számos beruházás valósult meg, szükséges a nemzetközi és térségi turisztikai potenciállal bíró területek és települések további, összehangolt fejlesztése, az épített és természeti környezet megőrzésével, a modern marketing eszközök tudatos és a megyét lefedő rendszer kiépítésével és használatával. A turisztikai fejlesztésekhez kedvező alapot ad a megye a határmenti fekvése is. Ezen túlmenően szükséges a turisztikai vállalkozások igényeire alapozva a humán erőforrás fejlesztési program kialakítása és megvalósítása.

A projektcsonag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A tervezésért felelős megyei önkormányzat a turisztikai ágazatban érdekelt szervezetek és vállalkozások bevonásával alakította ki a tervezett fejlesztéseket, a TOP kereteinek megfelelően.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete is bemutatja.

A projektcsonag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsonagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsonag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát az 1.1. sz. melléklet tartalmazza. A projektek párhuzamosan futnak, kiegészítő jelleggel, hatásaikban egymást erősítik.

A projektek megvalósítása az egész megyében történik, nem kötődik kizárólagosan egyes településekhez.

B7: A projektsomag felépítése

A projektsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan futnak, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket, pl. képzés, tanácsadás, adatbázisok kialakítása, szervezetfejlesztés, stb.

B8: A projektsomag ütemezése

A projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza. Mindkét projekt 2014-2020 között valósul meg.

B9: A projektsomag projektjeinek előkészítettsége

Mindkét projekt projektötlet szintjén van.

C. A projektsomaghoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektsomaghoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza
- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma

3.6. BALMAZÚJVÁROSI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTSOMAG

A. Projektsomag sorszáma, megnevezése

Projektsomag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS1
Projektsomag megnevezése:	Balmazújvárosi járás településfejlesztési projektsomag

B. Projektsomag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektsomag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektsomag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatók.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója

- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok
- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen.

A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Balmazújváros, Egyek, Hortobágy, Tiszacsege, Újszentmargita

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése

- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság
- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma
- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.7. BERETTYÓÚJFALUI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS2
Projektcsonag megnevezése:	Berettyóújfalui járás településfejlesztési projektcsonag

Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok
- ösztöndíj létrehozása

- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Ártánd, Bakonszeg, Bedő, Berekböszörmény, Berettyóújfalu, Biharkeresztes, Bojt, Csökmő, Darvas, Furta, Gáborján, Hencida, Komádi, Körösszakál, Körösszegapáti, Magyarhomorog, Mezőpeterd, Mezősas, Nagykereki, Szentpéterszeg, Told, Újiráz, Váncsod, Vekerd, Zsáka

B7: A projektsomag felépítése

A projektsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektsomaghoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektsomaghoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése

- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság
- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma
- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.8. DEBRECENI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS3
Projektcsonag megnevezése:	Debreceni járás településfejlesztési projektcsonag

Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok

- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **település** Hajdúsámson.

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghöz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghöz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság
- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma

- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.9. DERECSKEI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS4
Projektcsonag megnevezése:	Derecskei járás településfejlesztési projektcsonag

Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok

- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Derecske, Esztár, Hajdúbagos, Hosszúpályi, Kismarja, Kokad, Konyár, Létavértes, Mikepércs, Monostorpályi, Pocsaj, Sáránd, Tépe

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság

- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma
- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.10. HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCsomag

A. Projektcsoomag sorszáma, megnevezése

Projektcsoomag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS5
Projektcsoomag megnevezése:	Hajdúböszörményi járás településfejlesztési projektcsoomag

Projektcsoomag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsoomag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsoomag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok

- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** Hajdúböszörmény és Hajdúdorog.

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság
- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma

- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.11. HAJDÚHADHÁZI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS6
Projektcsonag megnevezése:	Hajdúhadházi járás településfejlesztési projektcsonag

Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok

- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Bocskai kert, Hajdúhadház, Téglás

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghöz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghöz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság
- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma

- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.12. HAJDÚNÁSI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCsomag

A. Projektcsomag sorszáma, megnevezése

Projektcsomag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS7
Projektcsomag megnevezése:	Hajdúnánási járás településfejlesztési projektcsomag

Projektcsomag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsomag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsomag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok

- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Folyás, Görbeháza, Hajdúnánás, Polgár, Tiszagyulháza, Újtikos

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghoz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghoz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság

- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma
- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.13. HAJDÚSZOBOSZLÓI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCsomag

A. Projektcsomag sorszáma, megnevezése

Projektcsomag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS8
Projektcsomag megnevezése:	Hajdúszoboszlói járás településfejlesztési projektcsomag

Projektcsomag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsomag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsomag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok

- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Ebes, Hajdúszoboszló, Hajdúszovát, Nádudvar, Nagyhegyes

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghöz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghöz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság

- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma
- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.14. NYÍRADONYI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS9
Projektcsonag megnevezése:	Nyíradonyi járás településfejlesztési projektcsonag

Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok

- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Álmosd, Bagamér, Fülöp, Nyírábrány, Nyíracsaád, Nyíradony, Nyírmártonfalva, Újléta, Vámospercs

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghöz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghöz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság

- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma
- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

3.15. PÜSPÖKLADÁNYI JÁRÁS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROJEKTCSONAG

A. Projektcsonag sorszáma, megnevezése

Projektcsonag sorszáma (azonosítója):	HB JÁRÁS9
Projektcsonag megnevezése:	Püspökladányi járás településfejlesztési projektcsonag

Projektcsonag célja, tartalma, tervezett beavatkozások, projektek és a várt eredmények

B1: Hozzájárulás az ITP céljaihoz és megvalósításához

A projektcsonag keretében megvalósítani kívánt projektek céljai:

1. vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés megvalósítása;
2. a kulturális örökség, vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál kihasználására;
3. fenntartható városi közlekedésfejlesztés és a zöldfelületek fejlesztése a környezeti minőség javítására;
4. az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében;
5. a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében;
6. leromlott városrészek fejlesztése az alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására;
7. helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzésére.

A projektcsonag keretében tervezett projektek mind a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai ágazati, mind a területi célokhoz hozzájárulnak. Ennek részletes bemutatása a 2.2. fejezetben található.

B2: Indikátorvállalások a TOP célkitűzéseikhez kapcsolódóan

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak.

Kapcsolat a TOP eredményindikátorokkal:

- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)
- Elégedettség a települési környezet minőségével
- Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás
- A megújuló energia-forrásból előállított energiamennyiség teljes bruttó energiafogyasztáson belül
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma
- A program keretében jobb életkilátással kikerültek száma
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma

B3: Tervezett beavatkozások

- önkormányzati ingatlanok és intézmények rekonstrukciója, energetikai szempontú felújítása
- közintézmények akadálymentesítése
- belterületi vízrendezés, belvízrendezés
- megújuló energiák használata önkormányzati ingatlanon
- közlekedésfejlesztés, közlekedési létesítmények rekonstrukciója
- közterületek és közösségi terek megújítása, zöldfelületek rekonstrukciója
- leromlott városrészek fejlesztése, szegregált területek megújítása
- közösségépítő rendezvények, programok

- ösztöndíj létrehozása
- kerékpárút hálózat fejlesztése
- szociális és egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások és intézmények fejlesztése
- közétkeztetés feltételeinek javítása
- óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés
- turisztikai fejlesztések, rendezvények, új attrakciók kiépítése

B4: A fejlesztések megalapozottsága

A projektcsomag keretében tervezett fejlesztések egy több mint 1 évig tartó, folyamatos tervezési folyamatban körvonalazódtak. A projektgazda önkormányzatok saját településeik szükségletei alapján és a TOP kereteinek megfelelően állították össze projektlistáikat.

A tervezett fejlesztések egyértelműen kapcsolódnak a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározott térségi fejlesztési igényekkel. E kapcsolódást jelent dokumentum 2.3. fejezete mutatja be részletesen. A projektcsomag megalapozottságát, illeszkedését a Hajdú-Bihar megyei stratégiai célokhoz és prioritásokhoz jelen dokumentum 2.2.1. fejezetének 2. sz. táblázata mutatja be.

B5: Kulcsprojektek azonosítása

A projektcsomagban nem került azonosításra kulcsprojekt.

B6: A projektcsomag belső összefüggései és térbeli kapcsolódása

A projektek egymással való esetleges függőségi viszonyát a 1.1. sz. melléklet tartalmazza.

A fejlesztéssel érintett **települések** az alábbiak: Báránd, Bihardancsháza, Biharnagybajom, Bihartorda, Földes, Kaba, Nagyrábé, Püspökladány, Sáp, Sárrétudvari, Szerep, Tetétlen

B7: A projektcsomag felépítése

A projektcsomag keretében tervezett projektek időben párhuzamosan tervezettek, kiegészítő jellegűek, hatásaikban egymást erősítik. A fejlesztések egyaránt tartalmaznak beruházási és nem beruházási elemeket.

B8: A projektcsomag ütemezése

A projektek 2014-2020 közötti ütemezéssel tervezettek, mindamellett, hogy a projektek nagyobb részének az indulása a fejlesztési időszak első felében tervezett. Az egyes projektek ütemezését az 1.4. melléklet tartalmazza.

B9: A projektcsomag projektjeinek előkészítettsége

A tervezett projektek döntően projektötlet szintjén vannak, néhány esetben rendelkeznek mindössze a projektgazda önkormányzatok engedélyes tervekkel.

C. A projektcsomaghöz kapcsolódó kimeneti mutatók

Az egyes projektekhez tartozó indikátorok az 1.5. mellékletben találhatóak. A projektcsomaghöz tartozó, TOP-ban rögzített kimeneti mutatók az alábbiak:

- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területen élő lakosság
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
- További kapacitás megújuló energia előállítására
- Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése
- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság

- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma
- Akadálymentesített épületek száma
- Helyreállított lakóegységek városi területeken
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
- Programokba bevont személyek száma
- Támogatott civil szervezetek száma

4. A HORIZONTÁLIS ELVEK ÉRVÉNYESÜLÉSE AZ ITP FEJLESZTÉSEIBEN

4.1. PARTNERSÉGI TERVEZÉS

Az ITP esetében a megye TOP keretösszegének megfelelő és az integráltságot teljesítő projektek csoportja kerül megvalósításra. A megvalósításra tervezett projektek gazdái részben a megyei önkormányzat, részben pedig a megye településeinek önkormányzatai és önkormányzati tulajdonú szervezetei. Az ITP tervezése és végrehajtása a projektgazdák szoros részvételével partnerségi együttműködés és teljes nyilvánosság biztosítása mellett zajlik.

A tervezés során a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés elfogadta **Partnerségi tervét** (mely a Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Program Stratégiai Programrészének mellékletét képezi), mely részletesen meghatározza a partnerség során alkalmazandó eszközöket, a partnerség fókuszát. Kiemelten fontosnak tekinti Hajdú-Bihar megye Közgyűlése, hogy a megyei területfejlesztési dokumentumokról minél szélesebb körben fogalmazódjanak meg észrevételek, vélemények.

A megyei közgyűlés a 375/2013. (XI. 7) MÖK határozatával döntött arról, hogy a tervezési és partnerségi folyamatok koordinálására, valamint az elkészült dokumentumok véleményezésére **Megyei Tervezéskoordinációs Munkacsoportot** (továbbiakban: MTM) hoz létre, melynek tagjai a megyei közgyűlés elnöke, a megyei közgyűlés alelnökei, megyei közgyűlés jegyzője, Hajdú-Bihar megyei Közgyűlés Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Bizottság elnöke, valamint Debrecen Megyei Jogú Város polgármestere által delegált személy. A megyei közgyűlés 387/2013. (XI. 29.) MÖK határozatával jóváhagyta az MTM tagjait.

A Hajdú-Bihar megyei Közgyűlés Debrecen megyei jogú várossal közösen hozta létre és működteti a **Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórumot**, melynek titkársági feladatait a Megyei Önkormányzati Hivatal látja el. A megyei területfejlesztési konzultációs fórum előzetesen állást foglal a megyei közgyűlés területfejlesztést érintő ügyeiben.

Az ITP ugyanakkor inkább operatív jellegű dokumentum, szakmai megalapozottságú döntéseket igényel, mely kevésbé épít a programozáskor használt partnerségi tervre, hiszen az kevésbé adaptálható egy operatív jellegű tervezési folyamatban. Mindazonáltal a projektek műszaki tartalmának és működésének egyeztetése a partnerségi tervben lefektetett elveket követi.

4.2. ESÉLYEGYENLŐSÉG

Az esélyegyenlőség kérdésköre kiemelt helyet kap a megyei ITP esetében, hiszen számos projekt megvalósítása tervezett a TOP 4.4 intézkedés keretéből (leromlott városi területek rehabilitációja).

A megyében a szociális városrehabilitáció témakörében megfogalmazott városi projektek a megyei ITP településfejlesztési projektsomagjainak képezik részét. Ez esetben a releváns projektsomagok a megye kisebb városainak szociális jellegű problémáit dolgozzák fel, ezért kulcsprojekt nem értelmezhető a projektsomagokon belül. Mindazonáltal ezen típusú projektek esetében is figyelembe lett véve az esélyegyenlőség, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása (egyaránt vonatkoztatva mindezt a szociálisan hátrányos helyzetűek, a fogyatékkal élők és egyéb speciális igényűek csoportjaira).

Az ITP esetében is kiemelten fontos elvként került megfogalmazásra, hogy függetlenül a projektek közvetlen céljától az akadálymentesítés (mint általános építési elv és követendő szabály) elvárásainak minden infrastruktúrafejlesztést tartalmazó beavatkozás megfeleljen.

A Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai célrendszeréhez kapcsolódóan számos horizontális célt és elvet fogalmazott meg. Az esélyegyenlőség elvéhez a *HC3 horizontális cél (A megye lakosságának és gazdaságának bekapcsolása az információs társadalomba)* kapcsolódik, tekintettel arra, hogy napjainkban kiemelt fontossággal bír az információs társadalomba való bekapcsolódás mind a lakosság, mind a gazdasági szereplők számára. A koncepció ezen horizontális elv teljesülésének méréséhez néhány, a KSH-tól éves szinten bekérhető indikátort javasolt.

4.3. KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAINAK CSÖKKENTÉSE ÉS AZ ALKALMAZKODÁS

A globális klímaváltozás lépéskényszerbe hozza a helyi szintű döntéshozókat, hiszen növekvő számú bizonyíték és tapasztalat halmozódott fel a jelenség negatív hatásaira vonatkozóan globális és helyi

szinten is. A klímaváltozást kiváltó emberi tevékenység szemléletváltást és eltérő/alternatív technológiák alkalmazását indokolja (cél a CO₂ kibocsátás csökkentése, a korábbinál hatékonyabb technológiák és alternatív energiaforrások használatával). Ezek alkalmazása a klímahatások csökkentését segítik elő hosszabb távon az ITP keretén belül is. Emellett rövidebb távon fontos az alkalmazkodás (adaptáció) is, ami szintén a fejlesztések műszaki kivitelezésében és a zöldfelületek területi növelésében és minőségi fejlesztésében érvényesülhet a leginkább. A klímatudatos gondolkodás szükségessége mindazonáltal nemcsak a 3.2 intézkedés projektjeit érinti, hanem horizontálisan jelenik meg az ITP-ben is, érintve a közlekedési és városfejlesztési projektek széles spektrumát.

A Hajdú-Bihar megyei ITP-ben a klímatudatos életmód terjesztése az integrált csomag ESZA elemeiből lehetséges, akár egy szociális városrehabilitáció részeként is. Mindazonáltal a megyében az energikához kapcsolódó projektek elsősorban a települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás céljával valósulnak meg.

A Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Konceptió a klímaváltozás hatásainak csökkentése és a környezeti fenntarthatóság növelése érdekében fogalmazta meg *HCI sz. horizontális* célját, mely bővebben a 4.6.2. fejezetben kerül bemutatásra.

4.4. BŰNMEGELŐZÉS

Mind a városi és vidéki települési közterületeken egyre fokozódó problémákat jelent a bűnözés és vandalizmus. A bűnmegelőzés továbbra is kiemelt horizontális feladat a támogatott projektek esetén különösen a közintézmények környezetében és általában véve a közterületeken. A zárt rendszerű kamerahálózatok kiépítése sok városban megtörtént elsősorban a kiemelten sérülékeny és veszélyeztetett területeken. A megyei ITP projektjei közül több településen szükséges még a kamerarendszerrel el nem látott települések közbiztonságának fejlesztése, a kamerarendszerek kiépítése és működtetése által.

4.5. CSALÁDBARÁT FEJLESZTÉSEK (DEMOGRÁFIA)

A vidéki kistelepüléseknek az elmúlt időszakban az elöregedés, elvándorlás és elszegényedés problémájával kell szembenézniük. Fontos feladat ezeknek a folyamatoknak a kezelése, olyan biztonságos, gazdaságilag életképes és élhető vidéki környezet fenntartása, amely megőrzi a megye vidéki területeinek értékeit. Az önszerveződés és az önfenntartó gazdálkodás is segítheti a minőségi életkörülmények kialakítását.

A társadalom öregedése, azaz az idősebb korosztályok arányának növekedése az utóbbi évtizedek egyik meghatározó társadalmi jelensége. A fenti folyamatok természetesen Hajdú-Bihar megyére is vonatkoznak, ezért az öregedő társadalom kihívásaira válaszoló és azokra megoldást kínáló beruházások előnyt kell, hogy élvezzenek a fejlesztések között.

A munkahelyteremtéshez kapcsolódó, gyermekvállalást megkönnyítő intézkedések a családbarát szemlélet megvalósulását szolgálják. A családbarát szemlélet kiterjedt értelmezésében az időskorúak életminőségének és aktívan tartásának célja is megjelenik, mely az alábbi *HC3 horizontális elv* (Az életminőség javítása az öregedő társadalom kihívásaira válaszolva) mentén jelent meg a Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Konceptióban, hiszen lényeges, hogy az ITP-ben a fejlesztések ne csak egy-egy korosztály igényeinek kielégítését szolgálják. Fontos, hogy az ITP tartalmával a helyi társadalom teljes spektrumát fedje le és a beavatkozások az összes korosztály életminőségének javulásához vezessenek.

A fentiekkel összefüggésben megállapítható, hogy a családbarát fejlesztések széles spektrumot ölelnek át az ITP projektjei között. Fókuszálnak egyrészt az időseket érintő szolgáltatásokra (pl. idősok otthona fejlesztése), másrészt a szociális és egészségügyi intézmények fejlesztésére, ezen belül is családbarát funkciók kialakítására, a bölcsődék és óvodák fejlesztésére.

4.6. FENNTARTHATÓSÁG

Az ITP tervezésekor elengedhetetlen szempont a fenntarthatóság elveinek érvényesítése mind a megvalósítás, mind pedig a működtetés időszakára vonatkozóan, részben a TOP-ban, részben a megye területfejlesztési koncepciójában ezzel kapcsolatban rögzített elvek, szempontok szerint.

Kiemelkedő fontosságú, hogy minden ITP projekt esetében érzékelhető legyen a szándék az alábbiakban bemutatásra kerülő három fő fenntarthatósági szempont érvényesítésére. Hajdú-Bihar megyében a fenntarthatóság szempontja kiemelkedő jelentőséggel bír a megyei tervezési folyamatok megkezdésétől fogva, így a Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Konceptió önálló horizontális célként fogalmazta meg ezt: *Horizontális cél 1 (HC1): 2020-ra minden új beruházásnál és fejlesztésnél biztosítva legyen a környezeti, pénzügyi és társadalmi fenntarthatóság.* Ennek értelmében a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program tervezése és megvalósítása során folyamatosan szem előtt kell tartani a fejlesztések környezetre és társadalomra gyakorolt hatását, valamint a fenntartáshoz kapcsolódó finanszírozási és szervezeti feltételek biztosítását.

E horizontális célhoz kapcsolódóan a megyei területfejlesztési koncepció meghatározott néhány indikátort a cél elérésének teljesülésének nyomonkövetéséhez.

A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés által elfogadott Konceptió értelmében kiemelten fontos, hogy **minden beruházás esetén biztosítva legyen a környezeti, pénzügyi és társadalmi fenntarthatóság vizsgálata**, lehetőség szerint összhangban a 2007. évi CXI. törvénnyel.

A fenntarthatósági szempontok biztosítása a fentiekkel összhangban gondos tervezést kíván. Az ITP projektek kialakításánál cél volt, hogy mind a szakmai tartalom, mind a pénzügyi és időbeli tervek tartalmazzák a fenntarthatóság érvényesítésének szempontjait.

A fenntarthatósági szempontok biztosítása némely esetben nem jár többletköltséggel: csupán szemléltetváltást, rugalmasságot, nagyobb figyelmet igényel a szervezet vezetősége, illetve alkalmazottjai részéről. Egyes esetekben a fenntarthatóságot szolgáló tevékenységek még költségmegtakarítást is eredményezhetnek a napi működés során (pl. energiahatékonyság fokozása, közeli erőforrás hasznosítása). Más esetekben viszont forrásigényes lehet egy-egy vállalt szempont teljesítése. Ezekben az esetekben a vállalt szempont megvalósítása növeli a direkt és azonnali kiadásokat, hosszabb távon azonban ezek is gazdasági megtakarításokat jelentenek.

4.6.1. PÉNZÜGYI FENNTARTHATÓSÁG

A 2014-2020 időszak vélhetően az utolsó olyan EU-s költségvetési periódus, amikor jelentős nagyságrendben érhetők el vissza nem térítendő támogatások. Lehetőség van arra, hogy olyan támogatott beavatkozások történjenek, amelyek hozzájárulnak városi (önkormányzati) szinten a hosszabb távú pénzügyi fenntarthatóság javításához és legkedvezőbb esetben a pénzügyi önállóság megalapozásához. Természetesen nem várható el minden egyes ITP projekt esetében, hogy önmagában pénzügyileg fenntartható legyen, de cél, hogy a megyei ITP egyes elemeinek megvalósítását követően a város működési, fenntartási egyenlege, ha nem is nyereséges, de mindenképpen nullszaldós legyen. A legkedvezőbb scenárió, ha az egyenleg pozitívumba fordul és a „nyereség” visszaforgatható további pénzügyileg fenntartható fejlesztésekre, majd a folyamat reprodukálja önmagát.

Az ITP projektjeit tervező és megvalósító önkormányzatok érdeke, hogy olyan projekteket integráljon az ITP-be, ami a város működését pénzügyileg fenntarthatóbbá teszi. Nem elvárás tehát, hogy minden projekt estében kimutatható legyen az önfenntartás, nem elvárás, hogy az ITP egészre vonatkozóan pozitív legyen az egyenleg, de az általános érdek, hogy a TOP finanszírozással létrejövő infrastruktúrák segítségével a város ne fenntarthatatlan beruházásokkal, intézményekkel vagy egyéb fejlesztésekkel gazdagodjon, hanem olyanokkal, amely hozzájárulnak a kiegyensúlyozott gazdálkodáshoz.

A megyei ITP-ben megvalósítani tervezett projektek egy jelentősebb része az önkormányzati ingatlanok megújítását helyezi előtérbe, elsősorban energetikai típusú beruházásokra helyezve a hangsúlyt. Ezen új környezetileg és pénzügyileg is fenntartható technológiák a kiadások csökkentésével járulnak hozzá a pénzügyi fenntarthatósághoz.

4.6.2. KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG

A környezeti fenntarthatóság elvének biztosítása kapcsán a projektek és együttesen a projektsomag létrehozása nem eredményezhet olyan környezeti terhelést, ami az adott település, illetve a tágabb környezet vagy területfejlesztés egyéb potenciáljait veszélyeztetné. A megyében megvalósuló beruházásoknak tekintettel kell lennie a kommunális infrastruktúra fejlesztés technológiai hátterére, a hálózathoz fejlesztés szabályaira. Az ITP tervezése során törekedni kell a szennyezőanyagok kibocsátónkénti relatív csökkentésére, a visszaforgatás/újrahasznosítás egyedi, illetve rendszerszerű lehetőségeinek

figyelembevételére, az energiafelhasználás racionalizálására (energiatakarékos technológiák pl. a világítás, fűtés és építészeti megoldások alkalmazásával – pl. tájolás, épületszigetelés) és az alternatív energiaforrások használatára (napelemek/kollektorok, geotermikus energia egyedi vagy rendszerszintű alkalmazása).

Mindezek és sok egyéb más technológiai megoldások alkalmazása mellett (ERFA beruházások) is lényeges a lakosság folyamatos felkészítése, a figyelemfelhívás és a szemléletformálás. A direkt és indirekt módszerek alkalmazása nélkül a biztosított infrastrukturális háttér hatékonysága alacsony marad. Valójában a két eszköz (hard és soft elemek) együttes, integrált alkalmazása jelenti a kulcsot hatékony környezettudatos komplex város- és területfejlesztéshez.

A környezeti fenntarthatóság elvét a gazdaságfejlesztési célú megyei csomagokban is érvényesíteni kell, különös tekintettel az energiafelhasználás kapcsán.

Általánosságban elmondható, hogy környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése szinte 100%-ban hozzájárul a pénzügyi fenntarthatóság elvének és céljának megvalósításához még akkor is, ha rövidtávon a kiadási oldalon nagyobb megterhelést jelent. A 2014-2020-as időszakban biztosított TOP támogatások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a fejlesztések fenntarthatósági céllal jelentkező plusz költségei ne a projektgazdákat terheljék.

Ahogy az fentebb bemutatásra került a Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Koncepció külön területeket határozott meg a környezeti fenntarthatóság vonatkozásában, melyek a TOP-hoz kapcsolódóan az alábbiak:

- Barnamezős beruházások támogatása előnyt élvez a zöldmezős beruházásokkal szemben.
- Minden épület-korszerűsítéssel járó beruházásnál kötelező tartalmi elem az energetikai korszerűsítés (hőszigetelés, nyílászárócsere, fűtési rendszer korszerűsítése, stb.).
- A termálvíz energetikai célú hasznosításakor szem előtt kell tartani a vízbázis védelmét, a felszíni befogadó vizek terhelésének csökkentését.
- A termálvíz turisztikai célú felhasználásakor olyan fejlesztések támogathatóak, ahol biztosítva van az elfolyó termálvíz hasznosítása (fűtési és vagy mezőgazdasági célokra).

4.6.3. TÁRSADALMI FENNTARTHATÓSÁG

Az ITP társadalmi fenntarthatósága a fejlesztések és a használat iránti igény folyamatos feltételének biztosítását jelenti. Ennek érdekében az ITP keretében törekedni kell arra, hogy a fejlesztések kiegészítsék egymást, ezáltal is segítve a keresleti oldalt (munkahelyteremtés, fizetőképes helyi társadalom) abban, hogy a más fejlesztéseken keresztül jelentkező szolgáltatások igénybe tudja venni.

A munkahelyteremtés és ezáltal a szolgáltatásokat igénybe vevő fizetőképes kereslet léte kiemelkedő fontosságú egy társadalmilag is fenntartható program esetében, hiszen bármilyen fejlesztés társadalmi fenntarthatósága egy egyensúly eredménye. Ha a helyi társadalom munkalehetőségei messze alulmúlják a társadalmi igényeket, a lakosoknak sem lehetősége sem igénye nem lesz az egyéb, támogatásból megvalósuló szolgáltatások igénybevételére. Akkor sincs egyensúly, ha a helyi társadalom fizetőképes és igényes, viszont az igénybe vehető szolgáltatások színvonala és kínálata elmarad a helyi társadalom elvárásaitól. A fejlesztések mindkét esetben társadalmilag fenntarthatatlanok lesznek, ami nagyban veszélyezteti a pénzügyi fenntarthatóságot is.

A fentiekből következőleg a fejlesztések során a két tényező kölcsönös figyelembe vétele szükséges.

5. KOCKÁZATELEMZÉS

Az integrált területi program megvalósítása szempontjából fontos, hogy az tartalmazza azokat az azonosított kockázatokat (történéseket, eseményeket), melyek esetleges bekövetkezése a program keretében megvalósuló fejlesztések elérését veszélyezteti. Ezen túlmenően fontos azon kockázatok azonosítása is, melyek az egyes konkrét fejlesztések megvalósulását veszélyeztetik. Ezek többségét a konkrét projektek kapcsán kell megállapítani és kezelni.

Jelen fejezet a függőségi, ütemezési és szervezeti szempontból jelentős, általános kockázatokat írja be, valamint bemutatja azok hatását, megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint az esetleges bekövetkezéskor esetére tervezett intézkedéseket is megjeleníti, annak érdekében, hogy a program megvalósítását ténylegesen segítse a kockázatok elemzése. Ezen adatok az alábbi táblázatban találhatóak, melyek külön szöveges formában nem kerülnek kifejtésre. Az ITP egyes projektjeihez tartozó kockázatok a projekteket bemutató Előzetes Megvalósíthatósági Tanulmányban kerülnek bemutatásra.

A közszféra tervezett kapcsolódó beruházásaira nagy hatással van a kedvezőtlen gazdasági helyzet, mivel általában ilyenkor csökkenek az önkormányzatok adóbevételei, amelyeket költségvetési elvonások is tetéznak, mindezek által pedig csökken a beruházásokra fordítható saját források mértéke. Ebben a helyzetben azoknak a beruházásoknak kedvezőbb a helyzete, amelyek megvalósításához pályázati források vehetők igénybe, illetve sikerül azokat megszerezni.

6. sz. táblázat: Kockázatelemzés

A kockázat megnevezése	A kockázat bekövetkezésének valószínűsége (1-7)*	A kockázat hatása (1-7)*	A kockázat hatásának szöveges leírása	A kockázat kezelése
1. Önerő rendelkezésre nem állása akadályozza a megvalósítást	7	7	Az önerőigényű önkormányzati fejlesztések, különösen a gazdaságfejlesztési projektek és projektcsomagok nem valósíthatók meg a jelenlegi költségvetési és hitelezési pozíciójukban.	Állami önerő alap létrehozása az ITP-ben szereplő projekt társfinanszírozására az önkormányzatok részére.
2. Az ITP végrehajtási intézményrendszerének bizonytalansága	7	7	Jelenleg az ITP végrehajtási rendszere még nem dőlt el, nem indult el a megyei önkormányzatok és a területi szereplők kapacitásbővítése, fejlesztése, ami jelentősen hátráltathatja a projektek és projektcsomagok megvalósítását, kezdését.	Megfelelő jogszabályok meghozatala szükséges.
3. Operatív programok közötti lehatárolások bizonytalansága	5	5	Az egyes operatív programok közötti lehatárolások véglegesítése hiányában egyes projektek kezdése csúszhat, esetleg lehetetlenné válik a projektekre kedvezőtlen lehatárolás miatt.	Az operatív programok közötti lehatárolást érintő egyeztetések mihamarabbi lezárása szükséges.
4. A projektek települési szintű rangsora ugyanazon elv szerint történik.	5	4	A települések projektjeiket igényeik, szükségleteik, valamint a TOP kereteinek megfelelően alakították ki. A projektcsomagok kialakítása során derült ki, hogy vannak olyan témák, amelyekre túl nagy igény mutatkozik megyei szinten, ami nincs összhangban a TOP által, a megyére allokált kerettel és a TOP belső allokációjával (ami a nemzeti vállalások alapját jelenti).	TOP belső allokációjának megváltoztatása a települési igények alapján vagy járás szinten folyamatos egyeztetést követően a települési és járási rangsorok megváltoztatása a TOP allokáció kereteinek megfelelően.
5. Projektcsomagok szintjén erős belső integráltság	5	3	Az ITP kiemelt kockázata, annak alapjellemzője, az összetettség és erős belső integráltság. A projektcsomagok úgy épülnek fel, hogy a projektek egymással szoros összefüggésben vannak, egymásra épülnek, azaz ha valamilyen okból egy projekt nem valósul meg megbomlik a belső egység.	Tartalék listák kialakítása szükséges.
6. Projektcsomagok nem megfelelő ütemezéséből adódó kapacitásproblémák	4	4	Kockázatot jelentenek az egyes projektek és projektcsomagok nem megfelelő ütemezése és az ebből adódó csúszások és kapacitásproblémák. Érvényes ez mind az egyes projekteket menedzselő önkormányzat, mind a programmenedzsmenttel foglalkozó szervezet kapacitásaira is.	Fontos elv volt, hogy a tervezés során az ITP projektjei úgy kerüljenek kialakításra, hogy az időszak elején jobban sűrűsödjön a feladatok, biztosítva az egyenletes leterheltséget a menedzsment számára, ne az időszak végén csúcsosodjon a munka. Mindemellett a projektcsomagok folyamatos monitoringja is segíti a megvalósítás zökkenőmentességét.

A kockázat megnevezése	A kockázat bekövetkezésének valószínűsége (1-7)*	A kockázat hatása (1-7)*	A kockázat hatásának szöveges leírása	A kockázat kezelése
7. A projektsomagok egyes projektjeinek erős kapcsolódása (függősége) más operatív programban megvalósuló projekttől	3	5	Az ITP-k végrehajtásának külön kockázata, amikor egy projektsomag egyik projektje nem a TOP-ból kerül megvalósításra, hanem más OP-kból vagy privát befektetésből finanszírozódik. Ha ezzel probléma van, akkor az adott projekt is veszélybe kerül.	Ebben az esetben a kockázat mérsékelhető az adott OP Irányító Hatóságával, illetve a privát befektetővel történő folyamatos és szoros kapcsolattartással és egyeztetéssel. Az ITP tervezése során az ITP-be TOP-ból megvalósuló projektek kerültek kiválasztásra. Lehetőség szerint az ágazati operatív programokkal történő kapcsolat nem függőségi, hanem kiegészítő jellegű az egyes projektek szintjén.
8. Projektek és projektsomagok csomagok nem megfelelő menedzsmentje	3	5	A nem hozzáértő menedzserek alkalmazás projekt és projektsomag szinten jelentősen hátráltatja a projektsomagok megvalósítását.	Tekintettel a feszes programmenedzsmentre, a kockázatok elkerülése végett hozzáértő és tapasztalt menedzserek kerülnek kiválasztásra projekt és projektsomag szinten is. Mindemellett a projektsomagok folyamatos monitoringja is segíti a megvalósítás zökkenőmentességét.
9. A fejlesztések költségei meghaladják az előzetesen meghatározott értéket	3	5	A fejlesztések költségeinek növekedése egyrésztől további forrás bevonása válhat szükségessé, másrésztől ennek hiányában a műszaki és egyéb tartalom csökkentése is előfordulhat. Szélsőséges esetben a megnövekedett költségek a fejlesztés egy részének, vagy egészének a megvalósítását is megakadályozhatják.	A fejlesztések előkészítésénél körültekintően kell tervezni a költségeket és lehetőség szerint törekedni kell a költség-hatékony megoldások alkalmazására.
10. A jogszabályi környezet változásai	3	4	A jogszabályok változása (pl. előírás, vagy környezeti, szociális szabályozás módosulása) miatt esetleg át kell tervezni a projekteket. Ez problémát okozhat a műszaki, pénzügyi tartalom kapcsán (akár többletforrás bevonására is szükség lehet), illetve akadályozhatja a határidőre történő megvalósulást.	A jogi és szabályozási követelményeket meghatározó intézményekkel folyamatosan szoros együttműködésre kell törekedni. Ezen túlmenően a vonatkozó jogszabályok és eljárásrendek módosításait folyamatosan figyelemmel kell kísérni és állandó egyeztetés szükséges az irányító hatósággal, közreműködő szervezettel.
11. Kivitelezői határidő csúszása	3	3	A kivitelezőnek felróható határidő csúszásnak a projektsomag szintjén lehet hatása, hiszen akár a források átutemezésére is szükség lehet.	A fejlesztések kivitelezésekor megfelelő végrehajtási ütemtervet kell meghatározni és szigorú és következetes projektmenedzsmentre van szükség. A nyertes kivitelezővel kötött vállalkozási szerződésben a kivitelezőnek felróható határidő csúszás miatt lehetséges kötbér meghatározása is.

A kockázat megnevezése	A kockázat bekövetkezésének valószínűsége (1-7)*	A kockázat hatása (1-7)*	A kockázat hatásának szöveges leírása	A kockázat kezelése
12. A hazai és nemzetközi tapasztalatok nem megfelelő hasznosítása	3	3	A megyében található közintézmények és egyéb szervezeteknél, elsősorban gazdaságfejlesztés területén felhalmozódott tudás, tapasztalat és partereik révén hazai és nemzetközi jó gyakorlatok nem kerülnek átültetésre és / vagy hasznosításra, így pozitív hatásuk elmarad.	Olyan támogató rendszert kell kialakítani a megyében, mely egyrésztől összegyűjti a megyei szervezetek hazai és nemzetközi jó gyakorlatait, másrésztől a legjobb gyakorlatok tesztelésére, megvalósítására is lehetőséget ad, pl. pénzügyi támogatással.
13. A lakosság és a civil szervezetek elégedetlensége	2	5	Elsősorban a városfejlesztési projektek fenntarthatóságát teheti kétségessé, ha a lakosság a megvalósult fejlesztéssel nem elégedett.	A lakosság és a civil szervezetek már az ITP-t megelőző dokumentumok kialakításának folyamatába be voltak vonva. A civil szervezetek képviselői ezen túlmenően formálisan is be voltak vonva a tervezési dokumentumok készítésének folyamatába. A lakosság szempontjából kiemelkedő fejlesztési elemek kapcsán (pl. a városi területek komplett rehabilitációja), további egyeztetéseket kell folytatni a lakosság és a civil szervezetek képviselőivel az egyes projektek konkrét terveinek készítésekor.
14. Sikertelen közbeszerzési eljárások	2	4	Az egy vagy több alkalommal sikertelenül lebonyolított közbeszerzési eljárások jelentős időcsúszást eredményezhetnek a kivitelezésekre és problémát jelenthetnek a fejlesztéseket finanszírozó pályázati források lehívása vonatkozásában.	Körültekintő előkészítéssel, közbeszerzési szakértő alkalmazásával a kockázat minimálisra csökkenthető

* 1: leggyengébb, 7: legerősebb

6. AZ ITP VÉGREHAJTÁSÁNAK MÓDJA

A helyi szintű döntéshozatal a megye közgyűlése által felhatalmazott bizottságok és végül a közgyűlés feladata lesz. A megyei ITP munkaszervezet előreláthatólag a megyei önkormányzaton belül kerül kialakításra.

6.1. A KAPACITÁSOK BEMUTATÁSA

A területfejlesztési feladatokat jelenleg a Hajdú-Bihar megyei Önkormányzat Fejlesztési Főosztálya (4 fő) és közszolgáltatási szerződés keretében a Hajdú-Bihar megyei Fejlesztési Ügynökség (5 fő) látja el a megyében. Az újonnan kialakítandó ITP munkaszervezetének kapacitásai jelenleg még nem kerültek meghatározásra, kialakításuk a 2014-2020-as időszak finanszírozási kereteit jelentő TOP véglegesítését követően, valamint az ITP lehatárolásával összefüggő feladatok végleges lehatárolása után történik meg.

6.2. A MŰKÖDÉS RENDJE

Az újonnan kialakítandó ITP munkaszervezetének működési rendje jelenleg még nem került meghatározásra, kialakítása a 2014-2020-as időszak finanszírozási kereteit jelentő TOP véglegesítését, valamint az ITP lehatárolásával összefüggő feladatok végleges lehatárolása után történik meg.

7. MELLÉKLETEK

- 1.1. sz. melléklet: Megyei ITP projektösszesítő táblázat (Excel)
- 1.2. sz. melléklet: Megyei ITP projektek ütemezés (Excel)
- 1.3. sz. melléklet: Megyei ITP projektek pénzügyi adatok (Excel)
- 1.4. sz. melléklet: Megyei ITP eredmény és kimeneti mutatók (Excel)
- 1.5. sz. melléklet: Előzetes Megvalósíthatósági Tanulmány (Excel)
- 2. sz. melléklet: Hajdú-Bihar megyei integrált területi programokhoz kapcsolódóan tervezett ágazati fejlesztések 2014-2020
- 2.1. sz. melléklet: Hajdú-Bihar megyei integrált területi programokhoz kapcsolódóan tervezett ágazati fejlesztései (Excel)